

HOOFDSTUK 11

JOHANNES – PROFEET TOT IN DE DOOD

- Dag 1 *Johannes de dooper*
Matteüs 3
Marcus 1 : 1 – 11
Lucas 3 : 1 – 18
Johannes 1 : 19 - 34
- Dag 2 *Johannes – de lijdende profeet*
Matteüs 11
- Dag 3 *Johannes – de stille getuige*
Matteüs 14 : 1 – 12
Marcus 6 : 14 – 29
Lucas 3 : 19 – 20
Lucas 9 : 7 - 9
- Dag 4 *Johannes – profeet tot in de dood*
Lesboek p. 48 t/m 51
Werkboek p. 22 & 23

Memoriseertekst

Ik doop jullie met water, maar er komt iemand die meer vermag dan ik; ik ben zelfs niet goed genoeg om de riem van Zijn sandalen los te maken. Hij zal jullie dopen met de heilige Geest en met vuur; Hij houdt de wan in Zijn hand om de dorsvloer te reinigen, het graan zal Hij bijeenbrengen in Zijn schuur en het kaf in onblusbaar vuur verbranden.

Lucas 3 : 16 & 17

Liederen

- Psalm 71
- Psalm 46
- E&R 218 - De boodschap van Johannes

Thema

Johannes de Doper profeteert van de komende Messias.

Algemene informatie

In het kader van 'Ontmoetingen met Jezus' zijn er deze week drie vertellingen over Johannes de Doper. Het gemeenschappelijke karakter zit natuurlijk in de persoon van Johannes de Doper. Johannes is de man die voor de beloofde Verlosser uitgaat. Hij kondigt de Messias aan; tot zijn dood aan toe. Zijn oproep tot boetedoening ook naar Herodes toe kost hem letterlijk zijn kop. Zo is hij ook met zijn dood de heraut van Jezus. Ook Jezus zal moeten sterven, maar Hij zal de dood overwinnen.

De vertellingen rond Johannes de Doper laten zien dat God vaak anders werkt dan wij mensen zouden bedenken. Waarom zorgt Jezus niet dat Johannes weer uit de gevangenis komt? Waarom heeft de Here God niet voorkomen dat Johannes onthoofd werd?

Doelstellingen

Na afloop van dit hoofdstuk:

- weten de leerlingen dat God bij de doop van Jezus laat zien dat Jezus Zijn Zoon is;
- weten de leerlingen dat Gods plan met mensen vaak heel anders is dan wij mensen bedacht zouden hebben;
- kunnen de leerlingen de verschillende symbolische betekenissen van het doopwater uitleggen;
- kunnen de leerlingen uitleggen hoe het hele leven van Johannes naar Jezus verwijst;
- weten de leerlingen wat zonden zijn en kunnen ze aangeven wat het inhoudt wanneer iemand zijn zonden belijdt.

HOOFDSTUK 11 - DAG 1 JOHANNES – DE DOPER

Verteltekst

Matteüs 3
Marcus 1 : 1 – 11
Lucas 3 : 1 – 18
Johannes 1 : 19 - 34

Achtergrondinformatie

Jordaan: in de geschiedenis van het volk Israël heeft de rivier de Jordaan een bijzondere plaats. Lang geleden waren de Israëlieten na een verblijf van vierhonderd jaar teruggekeerd uit Egypte. God had het volk met droge voeten door de Jordaan laten trekken.

Dopen: toen Johannes ging preken tot het volk, deed hij dat bij de Jordaan. Als een woestijnprofeet riep hij het volk op om zich te bekeren. De mensen moesten boete doen. Wanneer ze gehoor gaven aan zijn oproep, dompelde hij hen onder in het water van de Jordaan. Het woord in de grondtekst betekent eigenlijk zelfs onderduwen. Je ging kopje onder in het water van de Jordaan. Of de mensen nu rijk of arm zijn, schriftgeleerde of soldaat, allemaal moeten ze boete doen.

De doop door onderdompeling heeft ook iets van een herrijzenis, een nieuwe start.

Tot dan toe werd er elk jaar Grote Verzoendag gehouden, maar nu zal de Grote Verzoener komen. Daar bereidt Johannes de mensen op voor. Zo is Johannes de laatste en grootste profeet van het oude verbond!

Aandachtspunten

- Besteed aandacht aan het uiterlijk en de kleding van Johannes. Johannes droeg een ruwe mantel van kameelhaar met een leren gordel. Hij voedde zich met sprinkhanen en wilde honing.
- Johannes is niet zomaar een boeteprofeet; hij kondigt IEMAND aan;
- Johannes roept de mensen op zich te bekeren en zich te laten dopen. Ga in op de symbolische betekenis van water;
- Johannes wijst met zijn boodschap van zichzelf af. De mensen vragen: bent u de Messias? Wanneer hij verklaart dat hij dat niet is, vragen ze: bent u dan Elia? Maar ook daarop krijgt men een ontkennend antwoord. Johannes weigert op een voetstuk te gaan staan. 'Ik ben de stem die roept in de woestijn.'
- Niet iedereen laat zich dopen; tegen de Farizeeën en Sadduceeën zegt Johannes dat ze vruchten voort moeten brengen die horen bij het nieuwe leven.
- De aanvankelijke weigering van Johannes om Jezus te dopen. De doop markeert een nieuw begin en symboliseert afwas-

sing, reiniging. We lezen dat mensen zich lieten dopen onder belijdenis van hun zonden. Daarom vindt Johannes het niet gepast om Jezus te dopen.

- Jezus toont Zich één met het zondige volk door Zich te laten dopen.
- Toen Jezus uit het water omhoog kwam, gebeurden er enkele opvallende dingen: de hemel opent zich, de geest van God daalt als een duif neer op Jezus en uit de hemel klinkt een stem. Jezus wordt door God Zelf in het ambt bevestigd.

Introductie op de les

Ken je iemand die wel eens een boete heeft gekregen? Wat is eigenlijk een boete? Meestal betekent het dat je moet betalen. Johannes roept op tot boetedoening. In het kader van deze vertelling kunt u het begrip 'schuld' bespreken.

Afsluiting van de les

Wij hoeven geen boete te betalen voor onze schuld. Toch kunnen we wel onze schuld belijden. We kunnen daarvoor terecht bij Jezus, de Grote Verzoener.

HOOFDSTUK 11 - DAG 2 JOHANNES – DE LIJDENDE PROFEET

Verteltekst

Matteüs 11

Achtergrondinformatie

Gevangenis: Johannes zit gevangen in het kasteel van Herodes Antipas; Macherus. Hij stuurt enkele leerlingen naar Jezus met de vraag of er naast Jezus nog iemand zal komen. Iemand die echt op een krachtige manier zal ingrijpen en hem kan verlossen uit de gevangenis. In Lucas 3 : 19 wordt duidelijk hoe het komt dat Johannes in de gevangenis zit. Hij heeft kritiek gehad op Herodes. Deze had zijn schoonzus tot vrouw genomen.

Johannes is overgeleverd aan Herodes. Hierin kunnen we iets zien van Jezus uitlevering. Johannes gaat voor Jezus uit, in zijn oproep tot bekering, in zijn gevangenschap en door zijn dood.

Buitenbijbelse bronnen vermelden dat Herodes bang was dat de enorme aanhang van Johannes zou uitlopen op een volksoproer. Daarom zou hij Johannes hebben laten arresteren.

Het bezwaar dat Johannes tegen het huwelijk van Herodes had, zou kunnen uitlopen in nationale verontwaardiging die zich tegen Herodes zou keren.

Aandachtspunten

- Johannes de Doper wordt ook wel een heraut genoemd. Hij kondigt de Messias aan.
- Johannes riep de mensen op tot bekering. Hij riep ook Herodes op tot bekering. Johannes had namelijk kritiek op de levenswijze van Herodes. Herodes had de vrouw van zijn broer tot vrouw genomen.
- Een gevangenis in de tijd van de Bijbel betekende soms dat je maanden of jaren in een donkere kerker zat opgesloten.
- Bespreek de vragen en misschien ook wel de twijfels die bij Johannes bovenkwamen. Is Jezus nu wel echt de beloofde Messias?
- Johannes laat boodschappers naar Jezus gaan om te vragen of Jezus nu wel echt de Messias is. Besteed aandacht aan het antwoord dat Jezus aan Johannes laat overbrengen. De wonderen die Jezus doet, zouden voor Johannes genoeg moeten zijn.

Introductie op de les

Heb je wel eens gehoord dat iemand onschuldig in de gevangenis heeft gezeten? Hoe zou iemand zich dan voelen? Weet je ook van mensen die in de gevangenis zitten omdat ze in Jezus geloven?

Afsluiting van de les

Johannes vertelde steeds dat de Messias eraan komt. Nu is hij gearresteerd en zit hij in de gevangenis. Bespreek dat hij hiermee ook een heraut is van de Messias.

HOOFDSTUK 11 - DAG 3

JOHANNES – DE STILLE GETUIGE

Verteltekst

Matteüs 14 : 1 – 12

Marcus 6 : 14 – 29

Lucas 3 : 19 -20; 9 : 7 - 9

Achtergrondinformatie

Wanneer Herodes later hoort van Jezus (en de belangstelling die er onder het volk is voor Jezus) denkt hij dat God Johannes uit de dood heeft laten opstaan.

Aandachtspunten

- Johannes komt op een bijzonder tragische wijze aan zijn eind. Eigenlijk kun je niet goed begrijpen waarom het zo gegaan is. Dat komt omdat mensen tegen de aardse kant van de werkelijkheid aankijken. Vaak ook zijn we alleen gericht op het leven hier op aarde. Maar God kijkt verder. Hij heeft een doel en werkt ergens naar toe; de komst van Zijn koninkrijk.
- In de gevangenneming en de dood van Johannes zien we de gevangenneming en dood van Jezus. Johannes blijft voor Jezus uitgaan.
- Herodes wil Johannes liever niet doden, want hij is bang voor de reactie die dat bij het volk zal teweeg brengen. Maar in het bijzijn van de gasten (hoge ambtenaren, ministers, generaals van het leger) - kan hij -nu hij zelfs een eed heeft gezworen- er niet onderuit.

Introductie op de les

Wie weet er wie Anne Frank is? Vertel eens iets over haar. Weet je of ze nog leeft?

Hoewel Anne Frank dood is, vertelt ze ons eigenlijk nog steeds iets. Met haar dood heeft ze eigenlijk een boodschap voor ons achtergelaten. Wat is de boodschap die zij ons nog steeds vertelt? Nog heel regelmatig zijn er mensen die aan Anne Frank denken of over haar praten. Daardoor blijft haar boodschap levend.

Vandaag gaat de bijbelvertelling ook over iemand die hoewel hij dood is, nog steeds getuigt.

Afsluiting van de les

Johannes wordt onthoofd. Zijn hoofd wordt op een schaal binnengebracht. Hoe getuigt dit nu van Jezus?

HOOFDSTUK 11 - DAG 4 JOHANNES – PROFEET TOT IN DE DOOD

Lesboek p. 48 t/m 51

Johannes - de dooper

De illustratie kan een aanknopingspunt zijn om met leerlingen te bespreken welke bijzondere dingen zich voordoen bij de doop van Jezus. Jezus wordt bij zijn doop door God in Zijn ambt bevestigd. Vandaar ook de stem uit de hemel.

Johannes - de lijdende profeet

Mensen denken vaak anders dan God. Dat komt doordat mensen meestal korte-termijndenkers zijn. De vraag onderaan de bladzijde vestigt er de aandacht op dat God vaak een andere weg gaat.

Johannes - de stille getuige

Het feest aan het hof gaat met de nodige drank gepaard. Herodes zou Johannes liever niet hebben laten doden. Hij was bang voor de reactie die dit bij het volk teweeg zou brengen. Maar hij wordt listig in de val gelokt. Overigens is Herodes geen slachtoffer van sluwe vrouwen. Hij heeft er zelf voor gekozen om de bekeringsoproep van Johannes naast zich neer te leggen en hem in de gevangenis te laten opsluiten.

De vraag onderaan de bladzijde vestigt er de aandacht op dat de dood van Johannes een vooruitwijzing is naar Jezus die ook gedood zal worden.

Johannes - profeet tot in de dood

Johannes doopte in de Jordaan. Veel leerlingen uit de klas zullen ook gedoopt zijn. Maar waarom eigenlijk? Wat kunnen ze daar zelf over vertellen.

De dichterbijvraag vraagt enig voorwerk van de leerlingen. Daarom is het goed om die vraag al enkele dagen eerder aan de leerlingen te stellen zodat ze dit thuis kunnen navragen.

De tekst in het kader gaat in op de verschillende symbolische betekenissen van water.

Werkboek p. 22 & 23

Jom-Kippoer is voor de Joden een dag van boetedoening en gebed.

Daarmee is direct ook de overeenkomst gegeven met de prediking van Johannes de Doper.

HOOFDSTUK 12 JESUS VOLGEN

- Dag 1 *Diabolos wil chaos*
Matteüs 4 : 1 - 11
Marcus 1 : 12 - 13
Lucas 4 : 1 – 13
- Dag 2 *Vissers van mensen*
Matteüs 4 : 18 – 22
Johannes 1 : 35 – 52
- Dag 3 *Huidvraat*
Matteüs 8 : 1 – 4
- Dag 4 *Jezus volgen*
Lesboek p. 52 t/m 55
Werkboek p. 24 & 25

Thema

De Redder van de wereld begint Zijn werk en ontmoet de grote chaosmaker.

Algemene informatie

In de vertellingen van deze week zien we de duivel (de chaosmaker) tegenover Jezus (Redder van de wereld, de grote heermeeester). Jezus is net door Johannes gedoopt en gaat de woestijn in om beproefd te worden. De duivel zet alles op alles om te voorkomen dat de Redder van de wereld Zijn werk kan beginnen. In de tweede vertelling roept Jezus Zijn discipelen. In het derde verhaal geneest Jezus een melaatse.

Doelstellingen

Na afloop van dit hoofdstuk:

- weten de leerlingen wat beproevingen zijn en zijn ze in staat aan te geven welke beproevingen tegenwoordig voor ons actueel zijn;
- zijn leerlingen zich bewust van het werk van de duivel en kunnen ze voorbeelden noemen van de verwoestende kracht van de duivel;
- weten de leerlingen wat bedoeld wordt met 'Jezus volgen' en zijn ze zich ervan bewust dat deze oproep ook voor henzelf geldt;
- weten ze wat het volgen van Jezus in de praktijk betekent;
- kennen ze de namen van de discipelen;
- kunnen ze van de bekendste discipelen enkele dingen noemen;
- weten de leerlingen wat huidvraat is en wat dat in de tijd van de Bijbel voor iemand betekende;
- zijn leerlingen onder de indruk van de liefde van Jezus voor de melaatse man.

Memoriseertekst

Wie achter Mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en mij volgen. Want ieder die zijn leven wil behouden, zal het

verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van Mij, zal het behouden.
Matteüs 16 : 24 en 25

Liederen

- Psalm 73 : 9 & 10
- Psalm 84 : 6
- Psalm 125
- Liedboek voor de kerken, Gezang 401/Gereformeerd Kerkboek, Gezang 142 - Een vaste burcht is onze God
- E&R 167 - 'k Stel mijn vertrouwen

Hulpmiddelen

- Diabolo (dag 1)
- Schepnet (dag 2)
- Mondkapje, plastic handschoenen, haarkapje, ziekenhuisschort (dag 3)
- Kranten met berichten over moord, diefstal, overspel, etc. (dag 4)

HOOFDSTUK 12 - DAG 1 DIABOLOS WIL CHAOS

Verteltekst

Matteüs 4 : 1 – 11

Lucas 4 : 1 – 13

Marcus 1 : 12 - 13

Achtergrondinformatie

Duivel: het Griekse woord voor duivel is diabolos. De duivel wil het plan van God verstoren. Hij wil chaos maken. Hij wil dat mensen ongelukkig zijn, dat ze in de rondte tolleren.

Beproeven: ook gelezen kan worden 'verzoeven' of 'verleiden';

Veertig dagen en veertig nachten: getallen hebben in de Bijbel vaak ook een symbolische betekenis. De veertig dagen en nachten van Jezus in de woestijn doen denken aan de veertig jaren dat Israël door de woestijn heeft gezwoeren op weg naar het beloofde land. Toch is er geen reden om de veertig dagen en nachten alleen maar symbolisch op te vatten. Jezus is gewoon veertig dagen en nachten in de woestijn geweest.

Vasten: vasten is een middel om zich vol overgave te wijden aan gebed. Het gebed wordt intenser en krijgt iets van boetedoening.

Stenen veranderen in brood: de stenen waar het hier om ging, zien er mogelijk ook uit als witte broden.

Aandachtspunten

- Leg verband met de geschiedenis van de doop van Jezus door Johannes de Doper in de Jordaan;
- Verzet tegen de vernedering van Jezus. Jezus kwam naar de aarde om de straf van de mensen te dragen (kruisdood). Het leven van Jezus kan gezien worden als een programma van vernedering. Johannes wil Jezus eerst niet dopen. Wanneer Jezus aandringt, gaat hij akkoord. Johannes vond het voor Jezus vernederend dat Hij gedoopt moest worden. Ook de duivel verzet zich tegen de vernedering van Jezus. Hij is zich ervan bewust dat de vernedering (kruisdood) van Jezus REDDING brengt voor mensen.
- Tegenstelling Jezus (Redder van de wereld) – Duivel (chaosmaker)
De Here Jezus is gekomen om alles weer goed te maken tussen God en mensen. Paradijselijke geluk, dat is wat God weer wil. De duivel doet zijn uiterste best om het plan van God in de war te sturen. Hij wil niet dat Jezus straks alles goed maakt. Hij wil ongeluk, haat tussen mensen en chaos. Denk aan de diablo. De duivel wil dat mensen als een dwaas in de rondte tolleren. Daarom probeert hij Jezus te ver-

leiden. Besteed aandacht aan deze tegenstelling én de weg die God gaat.

- Jezus reageert op de beproevingen door te verwijzen naar de Bijbel.
- De duivel fluistert soms ook bijbelteksten in en dan lijkt het heel mooi. Maar hij gebruikt deze bijbelteksten omdat hij mensen (en in dit geval Jezus) in het ongeluk wil storten;
- Beproevingen in je eigen leven;
Leg een link naar ons eigen leven: wij kennen ook beproevingen. De duivel probeert ook in ons leven chaos te veroorzaken.

Introductie op de les

Laat een diablo zien. Speel het spel voor en benadruk dat de diablo in de rondte gaat tolleren.

Afsluiting van de les

Jezus begrijpt je. Wanneer je het in beproevingen moeilijk hebt, kun je dat tegen Jezus vertellen. Hij begrijpt je, want Hij is zelf ook op de proef gesteld.

HOOFDSTUK 12 - DAG 2 VISSERS VAN MENSEN

Verteltekst

Matteüs 4 : 18 – 22
Johannes 1 : 35 - 52

hen? Wat betekent dat voor ons? Wat betekent het voor jou en mij om Jezus te volgen?

Achtergrondinformatie

Volg Mij: opmerkelijk is dat Jezus het initiatief neemt. Wanneer je discipel wilde worden van een Joodse rabbi, moest je zelf het initiatief nemen. Bij Jezus is het anders. Het eerste initiatief komt bij Hem vandaan: volg Mij! Discipelschap komt uit God voort.

Vissers van mensen: deze uitdrukking verwijst ook naar de zendingsopdracht die Jezus vlak voor Zijn hemelvaart aan Zijn discipelen geeft.

Aandachtspunten

- Herinner nog even aan de beproeving in de woestijn. Diabolos wil Gods werk in de war sturen. Jezus gaat echter door. In dit verhaal horen we dat Hij Zijn team samenstelt.
- De discipelen volgen *meteen* wanneer Jezus zegt 'Volg Mij!' Later zal ook Petrus aangeven dat hij alles in de steek heeft gelaten om Jezus te volgen.
- Er zijn ook mensen die zullen besluiten om Jezus niet te volgen omdat ze te vast zitten aan hun spullen of eerst nog allerlei andere zaken moeten regelen. Denk ook aan de rijke Jongeling.
- Wanneer Natanaël geroepen wordt, geeft Jezus aan dat Hij Natanaël al kent. Volgens spreekt Natanaël een geloofsbelijdenis uit.
- Later zullen meer mensen Jezus volgen, maar de twaalf discipelen krijgen bepaalde volmachten, zoals het uitdrijven van boze geesten.
- Matteüs (Levi) was een tollenaar. Tollenaars hadden een slechte reputatie. Ze stonden erom bekend dat ze mensen teveel lieten betalen om zichzelf daarmee te verrijken. Ook slechte mensen worden opgeroepen Jezus te volgen; ze mogen tot het team van Jezus behoren.

Introductie op de les

'Vang' met een schepnet enkele leerlingen. Zeg dat je een visser van leerlingen bent. Raar? Misschien wel, maar Jezus zegt tegen Zijn discipelen dat Hij vissers van mensen van ze wil maken.

Afsluiting van de les

Refereer aan de introductie toen je enkele leerlingen met een schepnet wilde vangen. Jezus zegt dat Hij vissers van mensen van de discipelen wil maken. Wat betekende dat voor

HOOFDSTUK 12 - DAG 3 HUIDVRAAT

Verteltekst

Matteüs 8 : 1 - 4

Achtergrondinformatie

Huidvraat: de Nieuwe Bijbelvertaling vertaalt melaatsheid met huidvraat. Dat geeft goed aan om wat voor ziekte het ging. Je huid werd langzaam weggevreten. Waarschijnlijk moeten we bij huidvraat (melaatsheid) denken aan een verzameling van ernstige huid-aandoeningen. Soms wordt bij huidvraat/melaatsheid aan lepra gedacht. Er zijn ook veel overeenkomsten tussen beide ziekten. Maar waarschijnlijk is de ziekte lepra pas later ontstaan.

Voorschriften met betrekking tot huidvraat: in Leviticus 13 worden voorschriften gegeven met betrekking tot huidvraat. Hier lees je dat mensen met huidvraat hun leven in veel gevallen in een isolement moesten doorbrengen.

Toen kwam een man naar Hem toe met huidvraat: mensen met huidvraat moesten in afzondering leven. Wanneer er mensen bij hen in de buurt dreigden te komen, moesten ze muziek maken en hard roepen om de mensen te waarschuwen. Maar deze man houdt zich niet aan deze regels. Hij komt naar Jezus, die gevolgd wordt door een hele optocht mensen. Jezus wijst deze man niet op het overtreden van de regels. Hij zet de man niet op zijn nummer.

Jezus raakte hem aan: iemand met huidvraat is onrein. Wanneer je iemand met huidvraat aanraakt, ben je volgens de voorschriften uit Leviticus 13, zelf ook onrein. Jezus raakt de man aan en neemt daardoor ook het risico de ziekte zelf ook te krijgen.

Priesters: de priesters stelden vast of iemand huidvraat had, maar konden iemand met huidvraat niet genezen.

Aandachtspunten

- Huidvraat/melaatsheid: maak duidelijk wat het voor iemand betekende om huidvraat te hebben. Denk aan de lichamelijke kant van de ziekte, maar maak ook duidelijk wat de ziekte betekent voor je sociale leven, voor je religieuze leven en voor je toekomst.
- Het geloof van de melaatse: vestig de aandacht op de eerbiedige houding van de man en op zijn geloof in Jezus. De man valt voor Jezus op de knieën en spreekt de geloofsbelijdenis uit: 'Heer als U wilt, kunt U mij rein maken.' De man gelooft dat wat de priesters niet kunnen, Jezus wel kan.
- Jezus raakt de melaatse aan. Wat niemand durft, doet Jezus. Hij raakt de

man aan en wordt daarmee volgens de voorschriften zelf ook onrein en neemt het risico ook huidvraat te krijgen.

Introductie op de les

In ziekenhuizen zijn er speciale kamers voor mensen met ernstige besmettelijke ziekten. Zolang zij ziek zijn, leven ze daar in totale afzondering. Dokters en verplegers komen alleen wanneer het echt nodig is. Ze hebben dan speciale kleren en handschoenen aan en een mondkapje voor. Wanneer ze de kamer verlaten kleden ze zich eerst weer om. Probeer je eens voor te stellen wanneer je enkele weken op deze wijze in totale afzondering moet doorbrengen.

> Doe terwijl je het bovenstaande vertelt een mondkapje voor, plastic handschoenen aan, een haarkapje op en een ziekenhuisschort voor.

Afsluiting van de les

Wat zullen de mensen ervan gevonden hebben dat Jezus de zieke man aanraakt?

Hoe denk jij dat de man zich voelt wanneer hij door Jezus genezen is?

HOOFDSTUK 12 - DAG 4 JESUS VOLGEN

Lesboek p. 52 t/m 55

Diabolos wil chaos

God had alles goed gemaakt (Genesis 1). Paradijselijk geluk, dat is wat Hij wil. De duivel wil ongeluk en chaos. Bespreek (bijvoorbeeld aan de hand van enkele kranten) hoe het geworden is. Beperk je in het gesprek niet tot de kranten of de foto uit het boek. De duivel werkt ook subtieler. Hij wil dat je God vergeet en dat je Hem wantrouwt.

Gespreksvraag

De duivel probeert Gods plan (mensen redden) in de war te sturen. De beproeving van Jezus in de woestijn is niet de laatste keer dat de duivel het Jezus moeilijk maakt. In Matteüs 16 : 21 – 28 protesteert Petrus wanneer Jezus over Zijn lijden en dood spreekt. Breng het gesprek op Jezus in Getsemane en de kruisiging van Jezus. Denk aan de drie uren duisternis wanneer Jezus uitroep: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?'

Vissers van mensen

Jezus roept twaalf mensen om Hem te volgen. Zij krijgen een opleiding in het vissen van mensen. Ook wij worden opgeroepen discipel te zijn. Wat discipelschap voor ons vandaag betekent, wordt weergegeven door middel van de illustraties in de rechter kolom van blz 53. Dit is samen te vatten met de letters DKTP. Misschien zijn de letters een mooi ezelsbruggetje voor leerlingen.

Huidvraat

De foto's maken duidelijk waar je aan kunt denken bij huidvraat en wat dat in de tijd van de Bijbel betekende. De foto's in het lesboek zijn van leprapatiënten. Lepra bestond in de tijd van de Bijbel nog niet. Toch geeft het een goede indruk waar we bij huidvraat aan moeten denken. Het ergst was misschien nog wel dat je onrein was. Je mocht dan niet in de tempel komen.

Jezus volgen

Matteüs 4 : 20 – 22: de vissers laten *alles* achter en volgen *direct*.

Matteüs 16 : 24: Jezus volgen betekent: jezelf vergeten en je kruis opnemen.

Matteüs 19 : 27 – 29: Je zult dingen moeten opgeven. Alles wat je opgeeft, ontvang je honderdmaal terug en het eeuwige leven.

Lucas 9 : 61: Jezus vraagt of je Hem *meteen* wilt volgen.

Johannes 8 : 12: Wanneer je Jezus volgt, leef je niet meer in het donker, maar bezit je het licht dat leven geeft.

Johannes 12 : 26: Jezus volgen betekent dat je bereid bent je leven hier op aarde prijs te geven.

Werkboek p. 24 & 25

Bij leerlingen die moeite hebben met het uit het hoofd leren, kunt u volstaan met Simon Petrus, Johannes, Judas en Tomas.

Visserspraat

De discipelen trokken erop uit om het evangelie door te vertellen. Ook nu zijn mensen in de wijngaard van God aan het werk. Daarmee zien we iets van Gods liefde. Mensen bekeren zich en worden gedoopt. Er zijn mensen die huis en haard verlaten, om in de derde wereld iets te betekenen voor anderen. Dichter bij huis: de sponsorloop van de school voor Unicef, een leerling die opkomt voor een klasgenoot.

HOOFDSTUK 13 BUITENKANT - BINNENKANT

Dag 1	<i>Opnieuw geboren worden</i> Johannes 3 : 1 – 21
Dag 2	<i>Levend water</i> Johannes 4 : 1 – 42
Dag 3	<i>Jezus ontmoet Zijn dorpsgenoten</i> Lucas 4 : 14 – 30 Matteüs 13 : 53 – 58
Dag 4	<i>Buitenkant - binnenkant</i> Lesboek p. 56 t/m 59 Werkboek p. 26 & 27

Hulpmiddelen
Boekrol (dag 3)

Thema

Het gaat Jezus om je hart.

Algemene informatie

Hoewel de drie verhalen zich afspelen op drie verschillende plaatsen, dragen ze toch een gemeenschappelijk karakter. De personen worden allen geraakt door de prediking van Jezus, positief of negatief. Jezus neemt geen genoegen met de buitenkant. Hij wil meer. Hij wil ook de binnenkant.

Doelstellingen

Na afloop van dit hoofdstuk:

- kunnen de leerlingen uitleggen wat 'opnieuw geboren worden' betekent;
- kunnen de leerlingen uitleggen wat met *binnenkant* en *buitenkant* bedoeld wordt en kunnen ze aangeven dat het Jezus niet alleen gaat om de buitenkant, maar om je hart;
- kunnen de leerlingen uitleggen wat Jezus in het gesprek met de Samaritaanse vrouw bedoelt met *Levend Water*;
- kunnen de leerlingen een korte beschrijving kunnen geven van een synagoge.

Memoriseertekst

Want God had de wereld zo lief dat Hij Zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.

Johannes 3 :16

Liederen

- Psalm 65 : 1
- E & R 70 - O, alle dorstigen
- Opwekking 388 - De woestijn zal bloeien
- Opwekking 389 - Create in me
- Opwekking 474 - Niemand is als u
- Opwekking 488 - De kracht van uw liefde
- Alles wordt nieuw, deel 3 - Nikodemus
- Elly & Rikkert: Bewaar het in je hart - Zet de deur van je hart maar open
- Elly & Rikkert: Bewaar het in je hart - Sluit vrede met God

HOOFDSTUK 13 - DAG 1 OPNIEUW GEBOREN WORDEN

Verteltekst

Johannes 3 : 1 - 21

Achtergrondinformatie

Farizeeër: meestal Joden van eenvoudige komaf, te herkennen aan hun grote overgave voor het houden van de oude Joodse wetten en geschriften. Voor het dagelijks leven hadden ze zelf allemaal wetjes verzonnen, die ze tot in de puntjes naleefden. Ze waren van mening dat hun manier van leven de enige juiste was en ze keken neer op de grote massa. Ze waren ervan overtuigd dat ze een speciale plaats in het Koninkrijk van God zouden krijgen.

Nikodemus: Nikodemus behoorde tot de farizeeërs. Zijn gesprek met Jezus is een soort kennismaking met Jezus. Hij was nieuwsgierig naar het getuigenis van Jezus. Hij is getroffen door de woorden van Jezus. Dat wordt ook bevestigd in Johannes 7 : 50-52. Daar neemt hij het op voor Jezus tegenover de Farizeeërs. Ook bij het sterven van Jezus lezen we over hem. Bij de begrafenis neemt hij een mengsel van aloë en mirre mee, om de linnen doeken mee in te smeren.

Plaats: het gesprek met Nikodemus heeft waarschijnlijk op het dak van een huis plaatsgevonden. Via de buitentrapp kon Nikodemus ongestoord bij Jezus komen. Misschien is hij bang dat zijn vrienden hem in gesprek met Jezus zullen zien. Overigens was het onder bepaalde groepen Joden gebruikelijk om in warme nachten, wanneer het weer wat koeler begon te worden, op het dak filosofische gesprekken te voeren. Er werd ook wel op het dak geslapen.

Rabbi: aanspreektitel voor een schriftgeleerde. Het betekent *mijn heer, mijn meester*. Ons woord rabbijn stamt er van af.

Overste der Joden: zo werd iemand genoemd die lid was van de Joodse Raad, het Sanhedrin.

Sanhedrin: bestond uit 71 leden, 70 mannen en de hogepriester. De hogepriester was de voorzitter van de Raad. Onder de 70 bevonden zich schriftgeleerden (farizeeërs en Sadduceeërs), maar ook oudsten (mannen die in het bestuur van een stad zaten, soort wethouders). Verder zaten er overpriesters in, dat zijn leden van de families waaruit de hogepriester voortkwam.

Aandachtspunten

- Probeer te voorkomen dat er een al te negatief en veroordelend beeld bij de kinderen ontstaat over farizeeërs.
- Nikodemus dacht dat hij goed leefde, maar Jezus brengt hem terug bij de basis. Zijn le-

ven was een leven naar de eis van de wet. Het draaide bij hem om de buitenkant. Jezus zegt echter dat hij opnieuw geboren moet worden. Hij moet een nieuwe start maken. Het gaat bij hem nu nog om de buitenkant, maar het is Jezus te doen om de binnenkant.

- Vertel vanuit de persoon Nikodemus. Waarom gaat hij naar Jezus? Veel oversten der Joden praten met verachting over Jezus, maar Nikodemus gaat. Beschrijf de tijd en de plaats.
- Probeer de omslag in het verhaal aan te geven. Nikodemus kwam om te redeneren, maar hij zit stil te luisteren. Het valt hem tegen. Hij dacht dat hij goed op weg was. Maar hij moet een nieuwe start maken.

Introductie op de les

Wat vind je ervan als iemand zegt dat je iets niet goed doet? Voel je je aangevallen? Ga je het opnieuw proberen of zeg je: 'Zoek het zelf maar uit...?'

Afsluiting van de les

De titel van het hoofdstuk in het Lesboek is 'Buitenkant-Binnenkant'. Kunnen leerlingen deze titel verklaren?

HOOFDSTUK 13 - DAG 2

LEVEND WATER

Verteltekst

Johannes 4 : 1 - 42

Achtergrondinformatie

Water: water was in Israël heel belangrijk. Er waren maar twee periodes waarin regen viel (voorjaar en najaar). De rest van het jaar was het droog. Regenwater verzamelde men in een put. Daarnaast was er water wat uit de grond omhoog kwam. Dit water was schoner en raakte niet op. Bronnen waren zeldzaam. Om het water fris te houden werd de opening bedekt met een steen. Bronnen en waterputten lagen vaak op knooppunten van handelswegen. Reizigers konden er uitrusten. Vrouwen haalden er water voor dagelijks gebruik. Het water uit zo'n bron noemde men 'levend water'.

Jakobsbron: nadat Jakob teruggegaan was naar het land Kanaän ging hij dicht bij Sichem wonen. Hij kocht daar een stuk land. Op dat land is later Jozef begraven. In die tijd was daar een diepe bron van ± 25 m diep. De bron lag op een knooppunt van handelswegen.

Tijdstip ontmoeting: Jezus ontmoet de vrouw op het 'zesde uur', ongeveer om 12 uur 's middags. Dat is op het heetst van de dag. Mensen blijven dan meestal in huis, omdat het daar minder warm is.

Samaritanen: Samaria is het gebied tussen Judea en Galilea, met een half-heidense bevolking. Ze waren ontstaan tijdens de Assyrische ballingschap toen achtergebleven Joden trouwden met heidenen uit Assyrie. Zo ontstond ook een nieuwe godsdienst waarin de verering van Jahweh en de godenverering centraal stond. Door allerlei ruzies waren Joden en Samaritanen aartsvijanden geworden.

Aandachtspunten

- Hoewel de uitdrukking in dit bijbelgedeelte niet gebruikt wordt, gaat het ook hier om 'opnieuw geboren worden'.
- Nikodemus was rijk, hooggeplaatst en zeer godsdienstig. De Samaritaanse vrouw was arm en werd vanwege haar levensstijl door de plaatselijke bevolking met de nek aangekeken. Jezus gaat met beide mensen in gesprek. Hij is gekomen voor mensen die het in het leven 'gemaakt hebben', en voor hen die aan de kant van de samenleving zijn terecht gekomen.
- Jezus deed iets wat in die tijd ongebruikelijk was. Hij reist dwars door Samaria en gaat ook nog in gesprek met iemand van dat land. Ook ongewoon was dat een man in gesprek ging met een vrouw!
- Laat in het verhaal goed naar voren komen wat de ontmoeting met Jezus in het leven

van de vrouw tot gevolg heeft. Gebruik hierbij weer de uitdrukkingen 'opnieuw geboren worden' en 'een nieuw hart krijgen'.

- Vertel dit bijbelgedeelte eens vanuit het gezichtspunt van de vrouw. De vrouw verandert gedurende het gesprek met Jezus. Ze maakt een nieuwe start. Laat deze verandering goed uitkomen in de vertelling.

Introductie op de les

Zet een kan water op een tafel, schenk een glas vol en neem een slok of laat leerlingen wat drinken. Water is lekker, fris, gezond en het helpt tegen de dorst. Maar als je ervan drinkt, heb je over een poosje weer dorst. Kunnen de kinderen zich voorstellen dat er water is waarvan je nooit meer dorst krijgt? Wat zouden zij voor zulk water over hebben?

Afsluiting van de les

Wij kunnen zelf een bron worden waarin water opborrelt dat eeuwig leven geeft. Bespreek deze beeldspraak en sluit af met het werk van de Heilige Geest. Deze zal ons opwekken en sterken, net als het levende water.

HOOFDSTUK 13 - DAG 3 JEZUS ONTMOET ZIJN DORPSGENOTEN

Verteltekst

Lucas 4 : 14 – 30
Matteüs 13 : 53 – 58
Marcus 6 : 1 - 6

Achtergrondinformatie

Nazaret: de plaats waar Jezus opgegroeid was. Toen Jezus Zijn werk begon, kwam Hij er niet vaak meer. Hij predikte het liefst vanuit Kafarnaum, de plaats waar Hij woonde en rabbi was. De afstand van Kafarnaum - Nazaret is ongeveer 40 km.

Synagoge: Synagoge = leerschool. In de tijd van Jezus werd een synagoge in het centrum van een dorp of stad gebouwd. Ze was makkelijk te herkennen, omdat het vaak het grootste gebouw in zo'n plaats was. Het dak had een punt of een koepel, dit in tegenstelling tot de daken van de huizen, die plat waren.

De mannen mochten door de hoofdingang naar binnen. Zij zaten op houten of stenen banken langs de muren of op maten op de grond. De vrouwen moesten door een andere deur en mochten niet bij de mannen zitten. Zij zaten op een galerij (boven) achter in de synagoge.

Tegenover de ingang was een nis in de muur gemaakt, afgesloten met gordijnen. Daar stond een kast of kist (ark) achter waarin de boekrollen van de synagoge werden bewaard.

In het midden van de synagoge was een laag houten podium waarop de voorlezer de voorgeschreven gedeelten uit de Thora en de Profeten las. Na het lezen werd er een korte preek gehouden. Hierna volgde een discussieronde met de mensen die in de synagoge zaten.

Jezus ging zitten: tijdens de preek en de discussie ging de voorlezer vaak zitten op een van de stoelen die bij de ark stonden. Je zat dan met het gezicht naar de mensen toe. Hier zaten ook de voornamen schriftgeleerden en farizeeërs. De stoelen werden in de volksmond wel 'Mozesstoelen' genoemd.

Boekrol: hiervoor werd het merg van de papyrusplant gebruikt. Daarvan werden vellen gevormd die aan elkaar geplakt werden. Later gebruikte men liever dierenhuiden in de vorm van perkament. De rol werd maar aan één kant beschreven en kon gemakkelijk uitgewist worden. Tenslotte wikkelden men de rol om twee houten staven.

Genadejaar: het jubeljaar.

Aandachtspunten

- Jezus noemt Zichzelf de vervulling van de profetie (de beloofde Messias);
- De aanwezigen verwonderden zich wel om de woorden van Jezus, maar toch is

het hen te doen om de buitenkant. Ze waren gekomen omdat ze van Jezus een wonder verwachtten;

- Jezus wijst hier al op niet-joden (buitenstaanders), die er in het Messiaanse rijk helemaal bijhoren;
- Verering gaat over in woede; hoe durft de zoon van Jozef Zich tot Messias Gods te maken? Hoe durft Hij te zeggen dat de belofte door God aan Israël gegeven, ook naar de heidenen zal gaan?
- De dreiging en wonderlijke ontkoming (ze wilden toch een wonder!)

Introductie op de les

Maak een boekrol en lees de tekst uit Jesaja 61: 1 - 2 voor. Leg kort uit wat een boekrol is. Vertel aan de kinderen dat je iets voorleest wat geschreven is door de profeet Jesaja (leefde ± 700 jaar voor Chr.) en vraag of ze weten over wie dit gaat. Bespreek de tekst kort.

Afsluiting van de les

De mensen in Nazaret zijn gericht op de buitenkant. Het is Jezus te doen om de binnenkant. Bespreek de begrippen 'buitenkant' en 'binnenkant' in relatie tot de mensen van Nazaret.

HOOFDSTUK 13 - DAG 4 BUITENKANT – BINNENKANT

Lesboek p. 56 t/m 59

Opnieuw geboren worden

Farizeeërs waren op het oog zeer godsdienstige mensen. Toch zegt Jezus dat ze opnieuw geboren moeten worden.

Bespreek aan de hand van de gespreksvraag onderaan de bladzijde de begrippen 'Buitenkant' en 'Binnenkant'. Vraag de leerlingen wat de uitdrukking 'opnieuw geboren worden' daarmee te maken heeft.

De illustratie op deze bladzijde biedt de mogelijkheid om met leerlingen door te praten over de relatie die Jezus legt tussen Zijn eigen kruisiging en de verhoging van de slang in de woestijn. De illustratie is gemaakt naar aanleiding van de verwijzing van Jezus naar Numeri 21 : 4 – 9. Wanneer de Israëlieten in Numeri naar de bronzen slang keken, werd de werking van het dodelijke slangengif ongedaan gemaakt. Leg de link naar het kruis van Jezus en laat hier de termen gif, vertrouwen en redding aan de orde komen.

Levend water

Bespreek de gespreksvraag onderaan de bladzijde aan de hand van het kaartje. Welke route liep Jezus met zijn discipelen? Welke route kozen de Joden in de meeste gevallen? Leg een link naar het vorige verhaal over de oproep van Jezus aan Nikodemus om opnieuw geboren te worden.

Jezus ontmoet Zijn dorpsgenoten

Ook hier is de tekening van de inrichting van de synagoge een bron van gespreksstof. Weten de leerlingen dat er in veel plaatsen in Nederland synagogen zijn die je kunt bezoeken?

Buitenkant – Binnenkant

Aan het einde van deze week moeten kinderen in eigen woorden kunnen uitleggen wat Jezus bedoelt met de uitdrukking 'opnieuw geboren worden'.

U kunt de tekst in het kader gebruiken om deze uitdrukking nog een keer onder de aandacht te brengen.

De vragen op deze bladzijde kunnen zowel klassikaal, als in kleine groepjes gemaakt en besproken worden. De dichterbijvraag is nadrukkelijk bedoeld om het geleerde op zichzelf te leren toepassen.

Werkboek p. 26 & 27

De puzzel op deze bladzijde is een zgn. zelf-corrigerende puzzel. Wanneer leerlingen alle antwoorden goed gemaakt hebben, kun je in

de dik omliggende hokjes van boven naar beneden *Levend water* lezen. Daardoor is het niet nodig alle antwoorden afzonderlijk te bespreken.

Een verrassend effect ontstaat wanneer leerlingen de tekst uit het Memootje overschrijven, maar nu in plaats van 'de wereld' en 'iedereen' de eigen naam opschrijven. Er kan voor gekozen worden om de nieuwe tekst die zo ontstaat te versieren. Leerlingen kunnen dit kunstwerkje mee naar huis nemen en in hun eigen kamer ophangen.

Het is goed om de opdracht op de rechter bladzijde kort voor te bespreken. Het gaat hier om de begrippen *opnieuw geboren worden* en *bekering*. Realiseren de leerlingen zich dat ook mensen die iedere week trouw naar de kerk gaan *opnieuw geboren* moeten worden? *Bekering* is niet iets dat alleen voor mensen zoals Paulus geldt, maar deze oproep is op iedereen van toepassing.

HOOFDSTUK 14 GELOOF GEVRAAGD

- Dag 1 *Je geld of je leven*
Matteüs 9 : 9 – 13
Marcus 2 : 13 – 17
Lucas 5 : 27 – 32
- Dag 2 *Opgewekt*
Lucas 7 : 11 – 17
- Dag 3 *Uw zonden zijn u vergeven*
Lucas 7 : 36 – 50
- Dag 4 *Geloof gevraagd*
Lesboek p. 60 t/m 63
Werkboek p. 28 & 29

- Gereformeerd Kerkboek, Gezang 54 - Door de poort van Naïm gaat
- Elly & Rikkert: Wonder boven wonder: - Volg Mij

Hulpmiddelen

- Munten (dag 1)

Thema

Wanneer je Jezus volgt, verandert je leven totaal.

Algemene informatie

Drie verhalen, elk met een eigen karakter. Toch staat er iets belangrijks centraal in de drie verhalen: er wordt geloof van de mensen gevraagd. Jezus laat mensen zien hoe God gediend wil worden. Waar echt geloof is, gaan mensen Jezus volgen.

Doelstellingen

Na afloop van dit hoofdstuk:

- weten de leerlingen wat een tollenaar is en waarom mensen tol moesten betalen;
- weten de leerlingen hoe mensen vroeger begraven werden;
- weten de leerlingen hoe rijke mensen vroeger aan tafel aten;
- dat een voornaam leven niet gelukkig maakt;
- weten de leerlingen dat Jezus mensen redt die hun zonden belijden;
- weten de leerlingen dat Jezus graag wil dat je met heel je hart Hem lief hebt;
- weten de leerlingen dat je keuzes moet maken als je Jezus wilt volgen.

Memoriseertekst

Gezonde mensen hebben geen dokter nodig, maar zieken wel; Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars.

Marcus 2 : 17

Liederen

- Psalm 86 : 2
- Liedboek voor de kerken, Gezang 408 - Nu laat ons God de Here
- Liedboek voor de kerken, Gezang 274 - O Jezus wees ter plaatse
- Liedboek voor de kerken, Gezang 473/E&R 158 - Neem mijn leven, laat het, Heer
- Opwekking 389/E&R 250 - Create in me a clean heart

HOOFDSTUK 14 - DAG 1 JE GELD OF JE LEVEN

Verteltekst

Matteüs 9 : 9 – 13

Marcus 2 : 13 – 17

Lucas 5 : 27 - 32

Achtergrondinformatie

Kafarnaüm: een havenplaats waar Jezus veel komt. Het ligt langs een drukke handelsroute van Ptolemaïs naar Damascus.

Tollenaar: inde belastingen voor de Romeinen van kooplui en burgers die langs de hoofdweg wilden reizen. Ze waren gehaat omdat ze voor de bezetter werkten en de mensen teveel geld afhandig maakten. De Joden vertrouwden hen niet.

Farizeeën: zie achtergrond informatie van hoofdstuk 13 dag 1.

Levi: Levi is een tollenaar. Hij wordt ook wel Matteüs genoemd. Het is zeer aannemelijk dat hij de schrijver van het gelijknamige bijbelboek is. Hij heeft namelijk een helder verstand, want hij had voor zijn functie Grieks nodig. Hij was Jood en kende Aramees en Hebreeuws. Hij kende dus de Joodse tradities en wetten.

Maaltijd: men lag in die tijd aan tafel. Dit kwam vooral voor bij de rijkere mensen met grote huizen. Met hun éne elleboog lagen ze op de divan. Een maaltijd met iemand houden drukte iets van gemeenschap uit. Vandaar dat de Farizeeën ook zo verontwaardigd waren dat Jezus met tollenaars aan tafel zat.

Aandachtspunten

- Jezus loopt Kafarnaüm uit. Het tolhuis ligt op de doorgaande weg. Jezus gaat weer naar iemand toe, waar de meeste mensen met een boog omheen lopen.
- Vertel wat een tollenaar is (zie aandachtspunten).
- Het is opmerkelijk dat Levi *direct* mee gaat. Hij laat alles achter. En heeft geen inkomsten meer. Als hij bij Jezus mag horen, is geld niet meer belangrijk.
- Jezus eet bij een tollenaar. Er zijn nog meer tollenaars en mensen die tot het uitschot van de maatschappij behoren, gehaat door de Joden.
- De Farizeeën houden Jezus in de gaten. Ze durven Hem niet persoonlijk te vragen, dus gaan ze naar Zijn discipelen. Opmerkelijk is dat Jezus hen antwoordt, in plaats van de discipelen.
- Jezus spreekt gebiedend: ga weg. Hij wijst de Farizeeën erop dat hulp bieden aan mensen in nood, belangrijker is dan een voornaam leven;

- Jezus is naar de aarde gekomen voor mensen die beseffen dat ze zondig zijn en zichzelf niet kunnen redden.

Introductie op de les

Speel voor de klas een toneelstukje uit, waar jij als leerkracht een tollenaar bent. Een kind moet langs jou lopen en tol betalen. Je legt wat geld voor de Romeinen opzij en steekt het meeste in je eigen zak.

Laat leerlingen kort reageren. Wat vinden ze van deze tollenaar?

Afsluiting van de les

Kunnen de kinderen de titel van het hoofdstuk 'Je geld of je leven!' verklaren?

HOOFDSTUK 14 - DAG 2 OPGEWEKT

Verteltekst

Lucas 7 : 11 – 17

Achtergrondinformatie

Naïn: (lieflijke), ligt zo'n 15 km ten zuidwesten van het meer van Galilea en 30 km onder Kafarnaüm, ongeveer een dagreis ver.

Weduwe: de moeder van de jongen was weduwe. Ze had niemand meer die voor inkomsten zou zorgen, Ze werd afhankelijk van anderen. Misschien moest ze gaan bedelen.

Spelonk: een dode werd vaak begraven in een spelonk. Rijke families hadden een eigen familiegraf, uitgehouwen in de rotsen met een steen voor de ingang. Andere mensen werden op een gezamenlijke plaats begraven, ook in een spleet in de rotsen en als familie bij elkaar. Vanwege de warmte werden mensen dezelfde dag nog begraven.

Klaagzangers: bij elke begrafenis waren klaagzangers aanwezig. Ook van de arme mensen werd dat verwacht. Er moesten minimaal een klaagvrouw en twee fluitspelers aanwezig zijn. Door de klaagzang hoorden de mensen in de straten dat er een dode werd begraven. Uit eer voor de dode liep iedereen mee om hem/haar op de laatste reis te vergezellen. Er werd in de handen geklapt en op de trom geslagen.

Begrafenis: achtergrondinformatie hierover in het Lesboek, p. 61.

Aandachtspunten

- Jezus nadert Naïn met een stoet mensen die Hem zijn gevolgd. Voor de poort van Naïn nadert en andere stoet. Een stoet van leven nadert een stoet van dood.
- Waarschijnlijk is de grafdelver al eerder naar de spelonk gestuurd om het graf te openen.
- De rouwstoet wordt voorop gegaan door de dragers, daarachter de fluitspelers en de klaagzangers, gevolgd door familie. Daarachter vrienden en buren, waarachter de rest van de bevolking loopt.
- Het gaat er in dit verhaal om dat Jezus verder gaat dan genezingen en wonderen. Mensen kwamen niet zelf op het idee dat Jezus een dode kon levend maken. Jezus grijpt hier zelf in. Hij zou later immers zelf de dood overwinnen!
- Opmerkelijk dat Jezus zegt: huil maar niet. Maar Hij kan het zeggen, omdat Hij de oorzaak van haar verdriet kan wegnemen.
- Jezus raakt de baar aan. Dat mocht niet, want dat was onrein, maar Jezus maakt het onreine rein.

- De mensen zeggen dat Jezus een profeet is, waarschijnlijk omdat Elia en Jesaja ook doden hebben opgewekt. Ze zien niet dat Jezus de verwachte Messias is.
- Toch is men er zo door geraakt dat heel Judea en omstreken het hoort.

Introductie op de les

Vraag of er leerlingen zijn die wel eens bij een begrafenis zijn geweest. Hoe gaat dat in Nederland? Vertel dat ze in deze vertelling een begrafenis in Israël meemaken. (Bij deze introductie dien je bedacht te zijn op mogelijke emotionele reacties van leerlingen die recentelijk iemand hebben verloren.)

Afsluiting van de les

De mensen in Naïn zijn onder de indruk van hetgeen er is gebeurd, Jezus heeft een dode jongen weer levend gemaakt. Tot over de grenzen van het land wordt het doorverteld. Wat is het belangrijkste dat Jezus de mensen wilde leren, denk je?

HOOFDSTUK 14 - DAG 3 UW ZONDEN ZIJN U VERGEVEN

Verteltekst

Lucas 7 : 36 - 50

Achtergrondinformatie

Zondares: stond algemeen bekend als iemand zich misdragen heeft. Ze kon gemakkelijk dicht bij Jezus komen, want de mensen lagen aan tafel, met de voeten van de tafel af.

Aanliggen: bij belangrijke mensen lagen de gasten aan tafel, op een divan met hun gezicht naar de tafel. Op één van de ellebogen steunde men.

Wassen: het was gebruikelijk dat de knechten van de heer van het huis de voeten gingen wassen en drogen. In Palestina hadden de mensen toen sandalen aan en werden de voeten stoffig en vies. Simon laat hier al zien dat hij Jezus niet beschouwt als een zeer vereerde gast.

Zalving: ook het hoofd werd met olijfolie gezalfd en de gasten werden met een kus begroet.

Gemeenschap: als je samen ging eten, dan voelde men een gemeenschappelijke band. Het was dan ook zeer verwonderlijk dat Jezus de zondares niet wegstuurde;

Penningen: waarschijnlijk schellingen en nu ongeveer 2 euro waard.

Aandachtspunten

- Als blijkt van respect ontving je je gasten met een kus. Daarmee gaf je aan dat je hun bezoek op prijs stelde. Ook werden de voeten van de gasten gewassen, want die konden door het dragen van sandalen in warme streken erg vies geworden zijn. Jezus wordt uitgenodigd, maar Hij krijgt geen kus. Ook staan er geen knechten klaar om Zijn voeten te wassen.
- De vrouw zalft de voeten van Jezus met mirre. Dat is een dure parfum. Vrouwen droegen de parfum vaak in een flesje om hun hals.
- Het bijzondere is niet de zalving, maar het huilen van de vrouw. Ze heeft oprecht spijt en toont zo haar vertouwen op Jezus, haar Redder.
- Het is verrassend dat Jezus niet tot de vrouw , maar tot Simon gaat spreken.
- Op het voorbeeld van de Here Jezus, geeft Simon maar een zuinig antwoord.
- Simon kijkt naar haar de zonden, hij minacht haar. Hij laat haar niet toe in z'n leven. Jezus kijkt naar haar geloof.
- Simon maakt twee fouten: 1. Hij begrijpt niet waarom Jezus naar de wereld is gekomen. 2. Hij geeft Jezus niet de eer die Hem toekomt..

- Het gaat Jezus om de vrouw. Jezus vergeeft haar zonden. De Farizeeën geloofden dat alle God zonden kon vergeven. Ze konden er niet bij dat Jezus echt God was.
- Jezus laat zien dat er altijd vergeving is, wanneer iemand oprecht berouw toont.

Introductie op de les

Verwelkom de kinderen bij binnenkomst door ze allemaal een hand te geven. Neem van een paar kinderen de jas aan en hang deze voor ze op de kapstok. Probeer 'overdreven' hartelijk te zijn. Vraag aan de kinderen voor aanvang van de vertelling: Is jullie vanmorgen ook iets opgevallen? Wat vond je ervan? In de vertelling gaat het ook over twee mensen die de Here Jezus verwelkomen. Let maar op.

Afsluiting van de les

De farizeeër keek meer naar het leven van een ander dan naar zijn eigen leven. Vraag de kinderen of ze dat ook van zichzelf herkennen. Van een ander zie je vaak de vuile dingen. Bespreek enkele reacties.

HOOFDSTUK 14 - DAG 4 GELOOF GEVRAAGD

Lesboek p. 60 t/m 63

Je geld of je leven

De illustratie geeft het beeld weer van een tolhuis, zoals het er uit moet hebben gezien in de tijd van Jezus. Bespreek met de leerlingen de verschillende gezichtsuitdrukkingen.

De vraag onderaan de bladzijde verwijst naar de reactie van Levi. Hoewel hij erg aan geld is gehecht, laat hij z'n hele hebben en houwen achter zich en volgt Jezus. Hebben wij er ook alles voor over om Jezus te volgen?

Wat opvalt is dat Jezus zich steeds het lot aantrekt van mensen die aan de rand van de samenleving staan.

Opgewekt

De vraag richt zich op de kern van Jezus leven op aarde. Hij is gekomen om doden levend te maken en het verlorene te redden.

De opwekking van de jongen is ook een verwijzing naar Zijn eigen opstanding uit de dood.

Uw zonden zijn u vergeven

Kunnen leerlingen het verhaal terugvertellen aan de hand van de illustraties?

Geloof gevraagd

Jezus volgen, betekent ook dat je Hem de eerste plaats geeft in je leven. Maar wat betekent het eigenlijk wanneer je iemand de eerste plaats geeft in je leven?

Werkboek p. 28 & 29

HOOFDSTUK 15 HOREN, ZIEN EN ...

Dag 1	<i>Verwonderen</i> Matteüs 8 : 23 - 34 Marcus 4 : 35 – 5 : 20 Lucas 8 : 22 – 39
Dag 2	<i>Volharden</i> Matteüs 15 : 21 – 30 Marcus 7 : 24 – 30
Dag 3	<i>Zwijgen</i> Matteüs 17 : 1- 13 Marcus 9 : 2 – 13 Lucas 9 : 28 – 36
Dag 4	<i>Horen, zien en ...</i> Lesboek p. 64 t/m 67 Werkboek p. 30 & 31

Thema

Geloven, dat is je verwonderen, volharden, soms zwijgen, soms vertellen. Maar geloven is vooral vertrouwen!

Algemene informatie

In het kader van 'Ontmoetingen met Jezus' zijn deze week drie heel verschillende verhalen aan de orde. Ze volgen niet chronologisch op elkaar, maar zijn uitgekozen vanwege hun bijzondere karakter passend bij het thema van deze week 'Horen, zien en...'

Het thema van dit hoofdstuk is 'Horen, zien en...'. In het vorige hoofdstuk hebben de kinderen gezien dat Jezus geloof van ons vraagt. Jezus volgen betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden. Maar wat als die keuzes gemaakt zijn? Gaat dan alles vanzelf, of vallen we soms weer terug in oude patronen?

De discipelen hebben een keus gemaakt, maar als de storm opsteekt is hun geloof (=vertrouwen) verdwenen. De genezen man uit Gardara is zo blij dat hij Jezus wil volgen. Maar Jezus heeft een andere taak voor hem: hij mag spreken in zijn eigen land. Een grootse opdracht.

Jezus roemt de Kananeese vrouw (in de ogen van de Joden een verachtelijke heidense, een hond) om haar geloof. En de discipelen? Zij willen niet geloven dat Jezus eens niet meer bij hen zal zijn.

Doelstellingen

Na afloop van dit hoofdstuk:

- verwonderen leerlingen zich over de macht en heerlijkheid van Jezus;
- kunnen de leerlingen aangeven dat Jezus de macht van (duivelse) geesten overwint;
- kunnen de leerlingen de term 'een groot geloof' verklaren;
- weten de leerlingen dat de oproep van Jezus om te zwijgen over de verheerlij-

king op de berg een bewuste oproep is geweest;

- realiseren leerlingen zich dat indrukwekkende gebeurtenissen het waard zijn om doorgegeven te worden;
- realiseren de leerlingen zich dat het maken van keuzes in je leven ook verantwoordelijkheid met zich meebrengt.

Liederen

- Psalm 68: 8
- Psalm 107: 9 & 10
- Liedboek voor de kerken, Gezang 399 : 6
- Opwekking 124 - Ik bouw op U
- Opwekking 125 - Heer, ik kom tot U
- AWN deel II (nr.17) - Storm op zee

HOOFDSTUK 15 - DAG 1 VERWONDEREN

Verteltekst

Matteüs 8 : 23 – 34
Marcus 4 : 35 - 5: 20
Lucas 8 : 22 - 39

Achtergrondinformatie

Tijd: beide verhalen spelen zich af nadat Jezus de bergrede heeft gehouden. Na het onderwijs aan de inwoners van Israël gaat Jezus naar een heidens gebied. Zij mogen ook delen in het goede nieuws.

Plaats: beide verhalen zijn gesitueerd rond het Meer van Galilea

Wind en water: Jezus legde beide natuurkrachten het zwijgen op, net zoals hij in het andere verhaal de demonen bestrafte. De joden begrepen deze manier van spreken, omdat ze dachten dat er allerlei boze geesten en demonen in het water huisden.

Dekapolis: de naam betekent 'tien steden', en omhelst een gebied aan de oostkant van het Meer van Galilea. Het waren typische Griekse steden, gebouwd door de opvolgers van Alexander de Grote. De bevolking was grotendeels van heidense afkomst en helemaal op de hand van de Romeinen. Ze hadden geen boodschap aan de Joodse wetten en gebruiken.

Legioen: benaming van een Romeins regiment van 6000 soldaten; maar ook overdrachtelijk als aanduiding voor een grote menigte.

Zwijnen: onreine dieren; verboden om te eten, te houden en te handelen

Bezetenheid: een ziekte waarbij boze geesten in mensen wonen. Zij zijn helemaal onderworpen aan de demonen. Uitwendig vertonen deze mensen tekenen van razernij, waanvoorstellingen ed.

Aandachtspunten

- Beide vertellingen verschillen sterk van karakter, maar volgen in chronologie op elkaar. Jezus is uitgeput na het houden van de bergrede en het genezen van allerlei zieken. Hij zoekt rust. Tijdens de overtocht steekt er een storm op. De discipelen verkeren in doodsnood, de boot loopt vol. Leg in de vertelling vooral de nadruk op de vrees bij de discipelen om te verdrinken en de bestraffing van Jezus over hun klein geloof, gebrek aan vertrouwen. Later volgt verwondering.
- Bezetenheid is een openbaring van de macht van de boze. Door de bezetenen te genezen is Jezus openlijk de strijd tegen de boze aangegaan. Hij is immers gekomen om de macht van de boze te verbreken. De bezetene is er zelf sterk op ge-

brand om Jezus te ontmoeten. Zo gauw Jezus aan land is gegaan stormt hij Hem tegemoet.

- Opvallend in alle verhalen over bezetenheid is de erkenning van alle geesten, dat Jezus machtiger is dan zij.
- Leg de nadruk bij deze vertelling op de opdracht die de genezen man van Jezus krijgt. Hij moet aan zijn eigen mensen vertellen wat de Heer voor hem gedaan heeft.

Introductie op de les

Wie heeft er wel eens een heel erge storm meegemaakt of wie heeft wel eens iets over een erge storm op de televisie gezien?

Afsluiting van de les

Kunnen de kinderen na afloop van de vertelling de titel van de les verklaren.

HOOFDSTUK 15 - DAG 2 VOLHARDEN

Verteltekst

Matteüs 15 : 21 – 30

Marcus 7 : 24 - 30

Achtergrondinformatie

Tijd: de Farizeeërs en de schriftgeleerden beginnen een nieuw offensief tegen Jezus. Acties en lastercampagnes hebben niet het gewenste resultaat opgeleverd. Men brandmerkt Jezus nu als on-Joods. Men hoopt dat de ogen van de volgelingen zullen opengaan. Want wie zou met zijn Joodse identiteit willen breken omwille van een weldoener? In reactie hierop trekt Jezus zich terug uit Jeruzalem. Hij gaat naar het grensgebied van Tyrus en Sidon.

Tyrus en Sidon: hier wordt Fenicie mee bedoeld. Een kustvlakte ten noordwesten van Galilea. De twee belangrijkste steden in dit gebied waren Tyrus en Sidon, gebouwd op rotsachtige uitlopers in zee, zodat ze als steden bijna onneembaar waren. De Feniciërs noemen hun eigen land Kanaan, zij waren afstammelingen van de oude bewoners van Israël. Velen zijn toen naar Fenicie gevlucht.

Honden: waar honden in de Bijbel voorkomen is dat meestal in ongunstige zin. Ze leven zonder meester en genieten geen verzorging. Ze vervullen in de steden de taak van reinigingsdienst.

Voor Israël waren honden het beeld van onreinheid. Het woord 'hond' was in die dagen een scheldwoord dat gebruikt werd om mensen mee aan te duiden die niet leefden naar Gods geboden. Later werd het een algemene aanduiding voor heidenen, die naar Joodse opvattingen onrein waren. Voor het verhaal van vandaag is het aannemelijk dat het hier om een hond gaat die als huisdier gebruikt wordt. Er wordt namelijk gesproken over 'de tafel van hun baas'.

Heer: de Kananeese vrouw noemt Jezus 'Heer, zoon van David' waarmee ze belijdt dat ze Hem als de Messias ziet.

Aandachtspunten

- Ook in deze vertelling komt bezetenheid voor, nu bij een jong kind.
- Het antwoord aan de vrouw is in tegenspraak met Jezus' daad in het land van Gardara. Daar geneest hij wel een heiden.
- Via via heeft de vrouw van Jezus gehoord. Zij weet wie Hij is en wat ze van Hem kan verwachten. Daarnaast beseft ze heel goed hoe Joden over haar denken. Maar deze Jood is anders. Ze gelooft en heeft vertrouwen.

- De vrouw laat zich niet weerhouden door Jezus' zwijgen. Ze klampt zich aan Hem vast.
- De Kananeese vrouw heeft naar Jezus' zeggen 'een groot geloof'. Zij erkent Jezus als de verwachte Verlosser. Haar geloof is zo groot, dat ze niet ophoudt Jezus aan te spreken en hulp te vragen voor haar dochter. Schets het contrast met de Joden. Haar groot geloof blijkt er ook uit dat ze direct naar huis gaat als Jezus antwoord geeft. Ze weet het zeker: haar dochter is verlost van de duivel.

Introductie op de les

Stel je voor: je zit aan tafel te eten en zoals bij elk huisgezin valt er ook regelmatig wat op de grond. Na afloop van het eten wordt er geveegd of gestofzuigd. Het afval wordt opgeruimd.

Wie van de kinderen heeft een hond. Geven ze hem stiekem tijdens het eten wel eens iets? Mag dat van hun ouders? Waarom wel/niet? Vertel dat het vandaag ook gaat over kruimels die op de grond vallen.

Afsluiting van de les

Laat de kinderen de titel van deze les verklaren. Wat is het verschil met de vertelling van gisteren?

HOOFDSTUK 15 - DAG 3 ZWIJGEN

Verteltekst

Matteüs 17: 1 – 13

Marcus 9 : 2 – 13

Lucas 9 : 28 - 36

Achtergrondinformatie

Tijd: dit verhaal speelt zes dagen nadat Jezus voor het eerst met zijn discipelen over zijn lijden en dood heeft gesproken. Aan het eind wijst hij zijn discipelen erop dat er onder hen sommigen zijn die, voordat zij sterven, de heerlijkheid van de Mensenzoon zullen zien.

Plaats: dit verhaal heeft zich waarschijnlijk afgespeeld op de berg Hermon. De hoogste top (3000 m.) was tot ver in het land zichtbaar.

Petrus, Jakobus en Johannes: drie getuigen is volgens de Wet voldoende. Deze drie discipelen zijn ook getuige geweest van de opwekking van het dochtertje van Jairus en van Zijn doodstrijd in de hof van Getsemane. Jezus heeft hen het eerst geroepen en ging het meest vertrouwelijk met hen om.

Mozes en Elia: de vertegenwoordigers van de Wet (Mozes) en de profeten (Elia). De uitdrukking 'Mozes en de profeten' is in de Bijbel een gebruikelijke omschrijving van het Oude testament. In sommige verklaringen wijst men er ook op dat dit de twee enige profeten zijn die door God direct naar de hemel opgenomen zijn.

Hutten: hutten van loof (bladeren) gemaakt, die bescherming bieden tegen regen, kou en hitte. Denk aan de bekende loofhutten.

Een heldere wolk: het zinnebeeld van Gods tegenwoordigheid. Denk aan de reis door de woestijn.

Aandachtspunten

- Lucas wijst als enige in zijn verslag op het feit dat de drie discipelen in slaap waren gevallen. Let op de overeenkomst met de hof van Getsemane.
- Vertel het verhaal eens vanuit het gezichtspunt van Petrus, bv. in een ik-vertelling, een soort 'reisverslag'. Begin met een beschrijving van de tocht naar de Hermon, gevolgd door datgene wat ze op de berg zien. Sluit af met de terugtocht waarbij de discipelen en Jezus discussiëren over 'opstaan uit de doden' en de plaats van Elia in het beeld van de Joden.
- Petrus wil liever niets horen over lijden en sterven. Jezus te zien in glans en glorie gaat hem beter af. Hij wil dit vasthouden.
- De stem uit de hemel zegt dezelfde woorden als bij de doop van Jezus in de Jordaan. Maar nu met de toevoeging 'luister naar hem!'

- De schriftgeleerden in die tijd leerden de mensen dat Elia nog moest komen. Bij de paasmaaltijd zetten hedendaagse vrome Joden een beker wijn voor Elia klaar en houden zij een stoel voor hem vrij.
- De discipelen moeten zwijgen over hetgeen ze gezien hebben. De verheerlijking is in eerste instantie een boodschap voor Jezus. Later, na zijn dood en opstanding, zullen ze begrijpen wat ze nu gezien hebben.

Introductie op de les

In het belang van deze vertelling is belangrijk dat er vooraf een kleine situatieschets gegeven wordt van de omstandigheid waaronder deze gebeurtenis plaats vindt. Jezus heeft namelijk voor het eerst tegen zijn discipelen over zijn komend lijden en sterven gesproken. Plaats dat in het kader van ongeloof, verwondering over de woorden die Jezus spreekt.

Afsluiting van de les

Verklaar de titel van deze les, grijp terug op de vertellingen van de vorige twee dagen. Is er verschil? Is er overeenkomst?

HOOFDSTUK 15 - DAG 4 HOREN, ZIEN EN ...

Lesboek p. 64 t/m 67

Verwonderen

Deze bladzijde spreekt voor zich. De tekst in het kader kan met de leerlingen gelezen worden. Eventuele vragen kunnen beantwoord worden.

Stel na de bespreking de vraag die onderaan de bladzijde staat. Geef de gelegenheid om hier over door te praten.

Volharden

Jezus wil de discipelen leren dat Hij in de eerste plaats voor Israël komt. Eerst houdt Hij zijn mond als de vrouw wat vraagt en later geeft Hij een antwoord, waarvan wij zouden zeggen; 'dat is toch geen antwoord!'.

Het heil wordt eerst aan Israël aangeboden. Het Evangelie zal pas naar de heidenen gaan als Zijn eigen volk (de kinderen) Hem afwijzen. Maar de Kananeese vrouw heeft Zijn stem al gehoord! Zij is een verloren schaap wat al naar de kudde terugkeert.

De vrouw wordt aangesproken met 'honden', een vernedering. Ze laat zich niet uit het veld slaan, maar reageert ad rem. Ze vindt het niet erg om achtergesteld te worden bij de Joden, want in feite gaat ze hen voor. Wat vinden de kinderen van haar reactie?

In dit kader is het goed om aandacht te schenken aan de benaming 'honden' die de Joden aan de heidenen gaven.

Zwijgen

Centraal op deze bladzijde staat de overeenkomst tussen Mozes en Elia. Dit schema kan kort besproken worden.

De vraag onderaan de bladzijde grijpt terug op het thema van de les.

Horen, zien en... vertellen

Bespreek de vragen die vooral heen wijzen naar de titel van dit hoofdstuk. Kunnen de leerlingen aangeven waarom ze de titel van dit hoofdstuk bij de verhalen vinden passen?

Werkboek p. 30 & 31 - Topo

Leerlingen kunnen met behulp van de kaartjes voor en achterin hun schoolbijbel of thuis de namen van de meeste plaatsen, wateren en gebieden achterhalen. Wanneer leerlingen thuis met het kaartje aan het werk gaan, kunnen ze mogelijk niet alle plaatsen vinden. Het is goed om dit vooraf al even aan te geven. Door leerlingen elkaar te laten helpen en door gebruik te maken van een bijbelse atlas, lukt het om ook de minder bekende plaatsen te vinden.

Een goede oefening is om leerlingen bij elk gebied, water en plaats te laten vertellen welke gebeurtenissen zich er af speelden. Laat leerlingen elkaar helpen.

HOOFDSTUK 16 JESUS BEVRIJDER

Dag 1	<i>Jezus en de Joodse leiders</i> Johannes 7 : 10 – 8 : 1
Dag 2	<i>Jezus brengt Zacheüs thuis</i> Lucas 19 : 1 – 10
Dag 3	<i>Jezus breekt in</i> Matteüs 12 : 22 – 37
Dag 4	<i>Jezus bevrijder</i> Lesboek p. 68 t/m 71 Werkboek p. 32 & 33

Liederen

- Psalm 51 : 5
- Psalm 23
- Liedboek voor de kerken, Gezang 14/E&R 56 - De Heer is mijn herder
- Opwekking 42/E&R 167 - 'k Stel mijn vertrouwen

Thema

Is je hart nog op slot? De Heer wil bij je wonen.

Algemene informatie

In deze drie verhalen zien we wat er gebeurt wanneer mensen Jezus ontmoeten. Veel mensen komen tot geloof, maar er zijn ook mensen die hun hart voor Jezus op slot houden. In de eerste vertelling horen we dat veel mensen uit het volk tot geloof komen, maar de Joodse leiders houden hun hart voor Jezus op slot. De tweede vertelling gaat over Zacheüs. Zijn hart is bezet gebied. Hij is in de ban van het geld, en dient Mammon. De bezeten man zit zelfs drie keer op slot; hij is blind, hij kan niet praten en hij is bezeten door een boze geest.

Jezus nodigt zichzelf uit bij Zacheüs en we zien dan wat er gebeurt. Jezus bevrijdt hem van de macht van het geld; Zacheüs gaat voor Jezus staan en belijdt zijn zonden.

In de derde vertelling horen we wat er gebeurt wanneer Jezus inbreekt in het leven van de bezeten man.

Doelstellingen

Na afloop van dit hoofdstuk:

- kennen de leerlingen het Loofhuttenfeest en weten ze wat er herdacht werd en hoe dit feest werd gevierd;
- realiseren de leerlingen zich dat op twee manieren op de boodschap van Jezus gereageerd wordt: of mensen komen tot geloof of mensen houden hun hart voor Jezus op slot;
- weten de leerlingen wat een tollenaar is;
- weten de leerlingen dat je hart in beslag genomen kan worden door slechte machten, zoals het geld.

Memoriseertekst

Laat wie dorst heeft bij Mij komen en drinken! Rivieren van levend water zullen stromen uit het hart van wie in Mij gelooft.

Johannes 7 : 37 en 38

HOOFDSTUK 16 - DAG 1 JESUS EN DE JOODSE LEIDERS

Verteltekst

Johannes 7 : 10 - 8 : 1

Achtergrondinformatie

Loofhuttenfeest: het loofhuttenfeest wordt door de Joden 'Soekkoth' genoemd. Tijdens het loofhuttenfeest herdenken de Joden dat ze tijdelijke onderkomens bouwden toen ze door de woestijn trokken. Tegelijk is het loofhuttenfeest ook een oogstfeest.

Voor het Loofhuttenfeest trokken de Joden naar Jeruzalem met dieren, graan, olie en wijn om in de tempel te offeren. Men woonde dan in de buurt van de tempel in loofhutten. Een loofhut wordt een 'Soekkàh' genoemd. Een Soekkàh heeft een dak van takken en stro. Daarmee lijkt de Soekkàh meer op een oogsthut dan op de onderkomens van de Israëlieten in de woestijn. Het loofhuttenfeest duurde zeven dagen. De laatste dag was het belangrijkste.

Sabbat: de vorige keer toen Jezus in Jeruzalem was, heeft Hij op Sabbat iemand genezen. Ook vergeleek Hij Zichzelf met God (zie: Johannes 5 : 1–18). Daarom wilden de Joodse leiders Hem doden.

U zult niet kunnen komen waar Ik ben: Jezus zegt dit ongeveer zes maanden voor Zijn dood. Jezus zinspeelt hier op Zijn sterven.

De messias komt toch niet uit Galilea?: de woorden van Jezus maken indruk. Sommigen denken dat Hij de Christus is, maar anderen zeggen: 'De messias komt toch niet uit Galilea?'

Nikodemus: Nikodemus behoort tot de Joodse leiders en is lid van de farizeeërs. Het gesprek dat Jezus eerder (Joh. 3) met Nikodemus heeft gehad, heeft kennelijk blijvende indruk op hem gemaakt. Hij neemt het voor Jezus op en zegt dat ze volgens de wet Jezus niet kunnen veroordelen wanneer ze Hem niet eerst gehoord hebben en de feiten hebben onderzocht.

Aandachtspunten

- Vertel iets over het Loofhuttenfeest. Zie achtergrondinformatie.
- Sta nog weer even stil bij wat Farizeeërs waren en kom hierbij terug op hfd 13 Buitenkant – Binnenkant. In het gesprek met Nikodemus benadrukt Jezus dat het gaat om je hart, om de binnenkant. Bij de Farizeeërs ging het om de buitenkant, om het houden van allerlei voorschriften en regels. Jezus zei in het gesprek met Nikodemus dat hij opnieuw geboren moest worden.
- Jezus is Zijn leven in Jeruzalem niet zeker. Hij is eerder in Jeruzalem geweest en

heeft toen op de sabbat iemand genezen. Toen hij daarop werd aangesproken vergeleek Hij Zichzelf met God. Sindsdien willen de Joodse leiders Hem uit de weg te ruimen.

- Jezus treedt op het loofhuttenfeest op als leraar. Zijn woorden maken indruk. Men zegt verbaasd: 'Wanneer de Messias komt, zal die niet meer wondertekene verrichten dan Hij heeft gedaan.'
- De Joodse leiders horen dat Jezus woorden indruk maken. Hij wordt als de Christus gezien. Daarom geven ze opdracht Hem te grijpen.
- Jezus zinspeelt op Zijn dood. De omstanders begrijpen Hem niet.
- Besteed aandacht aan de rol van Nikodemus. Herinner aan het gesprek dat Jezus in Johannes 3 : 1 - 21 met hem heeft gevoerd.

Introductie op de les

Wanneer je weet dat je ergens gevaar loopt, ga je er dan naar toe?

Jezus doet dat wel. Hij loopt gevaar in Jeruzalem, toch gaat Hij naar het loofhuttenfeest en bezoekt Hij de tempel.

Afsluiting van de les

Sta stil bij de reactie van de mensen op Jezus. Velen komen tot geloof. De Joodse leiders doen hun hart voor Jezus op slot.

HOOFDSTUK 16 - DAG 2 JESUS BRENGT ZACHEÛS THUIS

Verteltekst

Lucas 19 : 1 - 10

Achtergrondinformatie

Oppertollenaar: Zacheüs is hoofd belastingin-
ner. Zacheüs was schatrijk omdat hij een pro-
visie voor zichzelf toevoegde aan de belastingen
die hij voor de Romeinse overheid moest
innen. Hij zette daarmee zijn eigen mensen af
om er zelf rijker van te worden. Hierdoor werd
hij door de Joden met de nek aangekeken.

Vijgenboom: door de laaghangende takken
was het gemakkelijk om erin te klimmen.

Aandachtspunten

- Besteed nog een keer aandacht aan wat
tollenaars zijn. Zacheüs was het hoofd van
de tollenaars. De oppertollenaar.
- Zacheüs was in de ban van het geld. Hij
diende de god van het geld, Mammon.
Zijn hart was bezet gebied. En doordat hij
Mammon diende, is hij zelfs bereid zijn ei-
gen mensen af te zetten om er maar zelf
beter van te worden.
- Dat Zacheüs erop uit trekt om Jezus te
zien was niet omdat hij een volgeling van
Jezus zou zijn. Hij was gewoon nieuwsgie-
rig. Al veel mensen had hij horen praten
over Jezus.
- Jezus ziet Zacheüs in de boom zitten en
hoewel ze elkaar nog nooit gezien hebben
kent Hij Zacheüs.
- Jezus nodigt Zichzelf uit. 'Zacheüs, kom
vlug naar beneden, want vandaag moet ik
in jouw huis verblijven.'
- Thuisgekomen belijdt Zacheüs voor Jezus
zijn zonden;
- De reactie van de omstanders dat Jezus
bij een zondaar in huis komt en het ant-
woord van Jezus.
- Zacheüs wordt opnieuw geboren. Hij mag
een nieuwe start maken. Zacheüs mag bij
Jezus thuiskomen.
- Zacheüs verandert door deze ontmoeting
met Jezus:
 - Wie of wat is het belangrijkste in zijn
leven?
 - Hoe gaat Zacheüs om met andere
mensen?
 - Hoe gaat Zacheüs om met de armen?Besteed aandacht aan deze vragen. In het
werkboek komen ze weer terug.

Introductie op de les

Wanneer je thuis erg vervelend doet, worden
je ouders misschien wel behoorlijk boos. Toch
gooien ze je niet het huis uit. Wanneer je be-
looft dat je voortaan weer gewoon doet, mag je

een nieuwe start maken. Je kunt gelukkig weer
gewoon thuis komen.

Afsluiting van de les

Zacheüs was geen lieverdje. Hij was rijk ge-
worden door teveel belasting te vragen van de
mensen. Zelfs arme mensen heeft hij afge-
perst. Toch mag Zacheüs een nieuwe start
maken. Het leven van Zacheüs wordt door de
ontmoeting met Jezus helemaal anders.

HOOFDSTUK 16 - DAG 3 JESUS BREEKT IN

Verteltekst

Matteüs 12 : 22 - 37

Achtergrondinformatie

Bezetenheid: de bezeten man is doofstom, blind en door een boze geest in bezit genomen. Daardoor zit hij volkomen op slot en is communicatie met hem onmogelijk.

Beëlzebul: aanvoerder van de boze geesten.

Aandachtspunten

- De bezeten man zit drie keer op slot. Hij is onbereikbaar voor de buitenwereld. De man is doofstom, blind en bezet door een boze geest.
- Maar Jezus breekt deze absoluut onbereikbare man open. Hij verdrijft de boze geest uit de gesloten vesting en zet voor hem de poorten naar de buitenwereld helemaal open.
- Wanneer Jezus de bezeten man geneest, zijn daar weer de verschillende reacties: Er zijn mensen die onder de indruk zijn: 'Zou Hij de zoon van David zijn?' Maar ook weer de reacties van anderen, die zijn kracht toeschrijven aan het rijk van satan.
- De Farizeeën erkennen dat de daad van Jezus (de genezing van de bezeten man) goed is, maar ze zeggen dat Jezus dit gedaan heeft met kracht van de boze. Jezus zegt als reactie hierop dat een goede boom geen slechte vruchten kan dragen en een slechte boom geen goede vruchten. Wanneer het resultaat goed is (de genezing van de man), dan kan dit alleen dankzij de kracht van God.

Introductie op de les

Bij wie is er thuis wel eens ingebroken? Of bij wie is er wel eens in de auto ingebroken? Hoe was dat? Waren er dingen weggehaald? Vandaag gaat de bijbelvertelling ook over een inbraak. Hoewel alles heel goed op slot zat, komt de inbreker toch binnen.

Afsluiting van de les

Je kunt je hart op slot hebben voor Jezus. Je staat dan niet open voor de liefde van God. De Here God heeft dan niet de hoogste plaats in je leven, maar je wordt beheerst door andere dingen. Je bent druk met je hobby's of vrienden, waardoor je geen tijd meer hebt voor de dingen van het koninkrijk van God. Kan ons hart eigenlijk ook op slot zitten of kon dat alleen maar bij mensen zoals de bezeten man waar we vandaag over gehoord hebben?

HOOFDSTUK 16 - DAG 4 JESUS BEVRIJDER

Lesboek p. 68 t/m 71

Jezus en de Joodse leiders

Belangrijk is steeds de wijze waarop de mensen reageren op de Here Jezus en op Zijn boodschap.

Jezus brengt Zacheüs thuis

Het 'thuisbrengen' van Zacheüs waar de vraag onderaan de bladzijde over gaat, heeft een diepere betekenis. Want wat gebeurt daar bij Zacheüs thuis:

Zacheüs belijdt zijn zonden en neemt Jezus als Zijn redder aan. Zacheüs wordt opnieuw geboren, hij wordt een nieuw mens en mag een nieuwe start maken. Het was Jezus die het initiatief nam. Hoewel Zacheüs daar veilig verscholen in de vijgenboom zat, zag Jezus hem zitten en riep hem naar beneden. 'Vandaag wil ik bij u in huis zijn.' En we weten nu wat dat 'in huis zijn' voor Zacheüs betekent heeft. Vandaar de kop boven deze bladzijde: Jezus brengt Zacheüs thuis.

Jezus breekt in

De vraag onderaan de bladzijde zou de indruk kunnen wekken dat wij mensen zelf bepalen of we Jezus in ons leven toelaten of niet. Het zou voor God dus maar afwachten zijn op wat wij zullen beslissen. Het bijbelgedeelte waarin we horen dat Jezus de bezeten man geneest, maakt duidelijk dat Jezus zelfs in levens van mensen binnenkomt die daar niet op zitten te wachten. Denk ook aan Zacheüs, waar Jezus zelf het initiatief nam.

Met de bezeten man kon helemaal geen contact gemaakt worden. Hij was doofstom, blind en bezeten. De man zat totaal op slot, maar Jezus breekt in in het leven van deze man en maakt hem in één keer weer open.

Tegelijk vestigt de vraag wel de aandacht op onze eigen verantwoordelijkheid. Ben je op zoek naar God en is Hij in jouw hart welkom? Of sluit je je af voor het evangelie?

Jezus bevrijder!

De vragen 3, 4 en 5 vestigen er de aandacht op dat mensen hun hart voor Jezus op slot kunnen houden. Vraag 5 gaat erop in wat onze rol hierbij is. In welke mate brengen de kerken de bijbelse boodschap wel op een heldere wijze naar buiten? In hoeverre zijn wij misschien zelf een belemmering waardoor anderen niet tot Jezus kunnen komen?

Werkboek p. 32 & 33

Om de tweede bladzijde goed te kunnen maken, is het belangrijk dat bij eerdere vertellin-

gen het begrip 'opnieuw geboren worden' aan de orde is geweest.

Ook hebt u in de bijbelvertelling aandacht besteed aan de oude en nieuwe Zacheüs waardoor de rechter bladzijde op school reeds is voorbereid.

HOOFDSTUK 17 SIMON PETRUS – EEN KEI VAN EEN KEREL

- Dag 1 *Simon – de twijfelaar*
Matteüs 14 : 22 – 33
Marcus 6 : 45 – 52
Johannes 6 : 16 - 21
- Dag 2 *Simon Petrus – een echte steen*
Matteüs 16 : 13 – 28
Marcus 8 : 27 – 38
Lucas 9 : 18 - 27
- Dag 3 *Simon Petrus – een steen die wankelt*
Matteüs 26 : 57 – 75
Marcus 14 : 26 – 72
Lucas 22 : 31 ev.
Johannes 13 : 36 ev.
- Dag 4 *Simon Petrus – een kei van een kerel*
Lesboek p. 72 t/m 75
Werkboek p. 34 & 35

nen voor de bouw van een geestelijke tempel.

Liederen

- Psalm 127 : 1
- Psalm 121 : 1 en 4
- Opwekking 124/E&R 144 - Ik bouw op U
- Opwekking 126/E&R 149 - Jezus vol liefde
- Liedboek voor de kerken, Gezang 473/E&R 158 - Neem mijn leven, laat het, Heer

Thema

Levende stenen moeten leren zichzelf te verloochenen.

Algemene informatie

Petrus stond in vuur en vlam voor Jezus. Desnoods wilde hij Jezus wel met het zwaard verdedigen. Maar Petrus moet leren dat de weg van het koninkrijk van God er niet één is van geweld, maar van lijden.

We zien ook dat zijn angst soms groter is dan zijn geloof. Dan zakt hij door het water of ontkend hij dat hij bij Jezus hoort. Petrus, een kei van een kerel? Jawel, maar er moet tijdens zijn leven nog heel wat gehakt en gebeiteld worden aan deze kei. Jezus wil hem gebruiken om Zijn kerk mee te bouwen. Kinderen van God mogen zich laten gebruiken als levende stenen voor de bouw van een geestelijke tempel (1 Petrus 2).

Doelstellingen

Na afloop van dit hoofdstuk:

- weten de leerlingen dat het koninkrijk van God niet door geweld, maar door lijden en opstanding zal komen;
- weten de leerlingen dat hoewel Petrus voor Jezus in vuur en vlam stond, hij toch moest leren zichzelf te verloochenen en zijn kruis op te nemen;
- zijn leerlingen zich ervan bewust dat de gemeente van Christus niet gebouwd wordt door super-gelovigen en krachtpatseren, maar dat Jezus mensen wil gebruiken die bereid zijn hun leven te verliezen;
- kennen de leerlingen de betekenis van de metaforen *steen* en *kei*;
- weten de leerlingen hoe zij ook zichzelf kunnen laten gebruiken als levende ste-

HOOFDSTUK 17 - DAG 1 SIMON - DE TWIJFELAAR

Verteltekst

Matteüs 14 : 22 – 33

Marcus 6 : 45 – 52

Johannes 6 : 16 - 21

Achtergrondinformatie

Helemaal alleen (matt 14 : 23): gedurende vele uren heeft Jezus zich gewijd aan gebed, alleen met Zijn Vader.

Spook: de leerlingen worden gekweld door de woeste zee. Vervolgens menen ze ook nog een spook waar te nemen. Jezus bemoedigt de discipelen in de storm. Ze moeten moed houden in het varen naar de overkant;

Heer, red me!: Jezus brengt Petrus tot dit gebed.

Kleingelovige, waarom heb je getwijfeld?: Jezus toont Petrus het onvoltooide van zijn geloof. Petrus heeft wel een grote verwachting van Jezus, maar dat heeft zijn angst voor de storm niet weggenomen. Zijn geloof was vermengd met angst.

U bent werkelijk Gods Zoon!: de storm gaat liggen en de discipelen komen tot aanbidding.

Aandachtspunten

- Terwijl de discipelen op het meer onderweg naar de overkant zijn, is Jezus uren alleen om te bidden;
- Jezus had er direct voor kunnen zorgen dat de storm ging liggen. Dan hadden de discipelen helemaal niet bang hoeven te zijn. Toch deed Jezus dat niet. De discipelen moesten door de storm en hoge golven naar de overkant varen.
- Het geloof van Petrus is vermengd met angst.
- De belijdenis van de discipelen wanneer de storm gaat liggen.

Introductie op de les

Wie is er wel eens heel erg bang geweest? Iedereen waarschijnlijk wel. Wat helpt er tegen angst? Hoe kun je ervoor zorgen dat je wat minder bang bent? De vertelling van vandaag gaat over bange discipelen.

Afsluiting van de les

Wanneer de golven van het leven je teveel en te hoog worden. Wat zou je dan moeten doen?

HOOFDSTUK 17 - DAG 2 SIMON PETRUS – EEN ECHTE STEEN

Verteltekst

Matteüs 16 : 13 – 28

Marcus 8 : 27 – 38

Lucas 9: 18 - 27

Achtergrondinformatie

Wie zeggen de mensen dat de Mensenzoon is?: Jezus wist natuurlijk best hoe er over Hem gedacht werd en wat de mensen over Hem vertelden. Hij stelt deze vraag om een leergesprek te beginnen.

Uit de antwoorden die gegeven worden, blijkt dat men Jezus als een profeet of voorloper ziet. Johannes de Doper, Elia en Jeremia kunnen als voorlopers van Christus gezien worden. De mensen zien Jezus dus niet als zoon van God. Maar hoewel de mensen nog niet goed begrijpen wie Jezus is, zien we dat Petrus namens de discipelen laat blijken zich ervan bewust te zijn dat Jezus de Zoon van God is.

Rots: Petrus wordt een stuk steen genoemd, een rots waarop Christus Zijn gemeente zal bouwen. Jezus noemt hem zo als antwoord op zijn belijdenis. Die belijdenis heeft Petrus niet van zichzelf, maar door de Vader uit de hemel. De belijdenis van Petrus komt vanuit de hemel. En op deze rots wil Christus Zijn gemeente bouwen.

Sleutels van het koninkrijk van de hemel: het evangelie van de offerdood van Christus en Zijn opstanding.

Dat Hij gedood zou worden: vanaf deze tijd spreekt Jezus met Zijn discipelen indringend over Zijn komend lijden en sterven, maar ook over Zijn opstanding. Later in de evangeliën (bijv tijdens de Pesachmaaltijd, maar ook bij het eerste nieuws over Jezus opstanding) zal blijken dat de leerlingen er ondanks Jezus onderwijs toch weinig van begrepen hebben. Dit bijbelgedeelte wordt wel de eerste aankondiging van het lijden genoemd.

Aandachtspunten

- Jezus vraagt naar de bekende weg. Wie zeggen de mensen dat de Mensenzoon is? Jezus wil de discipelen bewust maken van wie Hij is?
- Vestig in de vertelling vooral de aandacht op de lijdensaankondiging van Jezus.
- Belangrijker dan Petrus (die in de vertelling een belangrijke rol zal spelen) is de belijdenis van Petrus die hem vanuit de hemel geschonken is.
- Petrus wordt een steen genoemd, een rots waarop Christus Zijn gemeente zal bouwen.

- De discipelen zullen later de wereld in trekken om het evangelie te verkondigen. Met sleutels kun je een deur openen. De sleutels van het koninkrijk van de hemelen zijn het evangelie van de offerdood en opstanding van Jezus. Dit evangelie is de toegang tot Gods koninkrijk.
- Wanneer Jezus over Zijn naderend lijden en sterven spreekt, wil Petrus ingrijpen. Maar Jezus geeft aan dat Petrus nog te veel gericht is op het leven van nu, het aardse leven en dat hij nog te weinig gericht is op het koninkrijk van de hemel.

Introductie op de les

Wat betekent de uitdrukking 'Een kei van een kerel'?

Afsluiting van de les

Laat een steen, of een kei zien aan de leerlingen. Probeer er samen uit te komen, dat je aan één steen niet zoveel hebt. Om een huis te bouwen, heb je meer stenen nodig. Maar die ene is wel nodig en ook belangrijk.

HOOFDSTUK 17 - DAG 3 SIMON PETRUS – EEN STEEN DIE WANKELT

Verteltekst

Matteüs 26 : 31 – 75

Marcus 14 : 26 - 72;

Lucas 22: 31 ev

Johannes 13: 36 ev

Achtergrondinformatie

Verloochenen zal ik U nooit: Jezus voorspelt dat alle discipelen Hem in de steek zullen laten. Petrus geeft aan dat al zou iedereen Jezus afvallen, hij dat nooit zou doen. Alle andere discipelen vallen hem daarin bij.

Slapen: in Getsemane slapen de discipelen en bij de arrestatie van Jezus vluchten ze. Petrus grijpt nog wel eerst zijn zwaard. Maar Jezus grijpt dan in. Petrus begrijpt nog steeds niet dat Jezus deze weg moet gaan. Het koninkrijk van God komt juist niet door geweld.

'Ik ken die man niet.': op de binnenplaats wordt Petrus herkend, maar hij zweert en vloekt dat hij Jezus niet kent en niet bij Hem hoort.

Aandachtspunten

- Jezus heeft tijdens Zijn leven met de discipelen verschillende keren over Zijn dood gesproken.
- De discipelen hebben steeds heel oprecht en zelfverzekerd verklaard Jezus nooit af te vallen.
- Kom nog even terug op de uitspraak van Jezus dat Petrus een rots is waarop Christus Zijn gemeente zal bouwen.
- Petrus valt Jezus af. Hij zweert en vloekt zelfs. Opnieuw (net als tijdens de wandeling over het water) is zijn geloof vermengd met angst.
- Wijs erop dat het na Jezus opstanding weer goed komt tussen Jezus en Petrus.

Introductie op de les

Je zit in een benarde situatie. Je kunt er alleen door leugens uitredde, wat doe je?

Afsluiting van de les

Jezus moest lijden en sterven. Dat was wat Petrus moest leren.

Was het een leugentje om bestwil (om zijn eigen hachje te redden) of heeft Petrus Jezus verloochend?

HOOFDSTUK 17 - DAG 4 SIMON PETRUS – EEN KEI VAN EEN KEREL

Lesboek p. 72 t/m 75

Simon – de twijfelaar

De tijd dat de discipelen met Jezus op aarde doorbrachten, is voor de discipelen een soort leerschool geweest. Het sterk is dit te zien bij Simon Petrus. Simon Petrus wordt door Jezus een steen genoemd. Een steen waarop Hij Zijn gemeente wil bouwen. Maar voor het zover is, moet Simon Petrus nog heel wat leren. Bij het wandelen over het water twijfelde Simon Petrus blijkens de reactie van Jezus. Simon Petrus moet leren te vertrouwen op Jezus.

Simon Petrus - een echte steen

De gemeente van Christus is geen gebouw. De gelovigen samen vormen de gemeente. Dat spreekt ook uit de illustratie op deze bladzijde. Mensen hechten soms aan een bepaald kerkgebouw. Toch is niet het kerkgebouw de gemeente; dat zijn de kerkmensen zelf. Christenen kunnen zich laten gebruiken als levende stenen.

Simon Petrus – een steen die wankelt

Petrus stond in vuur en vlam voor Jezus. Desnoods wilde hij Jezus wel met het zwaard verdedigen. Maar Petrus moet leren dat de weg van het koninkrijk van God er niet één is van geweld, maar van lijden. Als het uur daar is, blijkt de stoere Petrus toch niet zo sterk als hij zelf dacht dat hij was. Hij verloochent Jezus en vloekt er zelfs bij. Uiteindelijk vlucht hij huilend de nacht in.

Simon Petrus – een kei van een kerel

Bij vraag 5 valt te wijzen op het feit dat Jezus op de eerste dag van de opstanding al gesproken heeft met Petrus. Later vraagt Hij hem tot drie maal toe of Petrus Hem echt lief heeft.

Christenen vormen samen de gemeente van Christus. Zij kunnen zich laten gebruiken als levende stenen. Naar aanleiding van de dichterbijvraag kan besproken worden hoe je je als levende steen kunt laten gebruiken.

Werkboek p. 34 & 35

HOOFDSTUK 18 HET KONINKRIJK VAN DE HEMEL

Dag 1	<i>Gelukkig ben je ...</i> Matteüs 5 : 1 – 12
Dag 2	<i>Zout en licht</i> Matteüs 5 : 13 – 16
Dag 3	<i>Koninklijke gerechtigheid</i> Matteüs 5 : 21 – 48
Dag 4	<i>Het koninkrijk van de hemel</i> Lesboek p. 76 t/m 79 Werkboek p. 36 & 37

Thema

Gelukkig ben je wanneer je op aarde hemels leeft.

Algemene informatie

Wij kennen de toespraak die Jezus in Matteüs 5 - 7 houdt als de bergrede. Het onderwijs dat Hij daarin geeft is later nog vele keren herhaald. Waarschijnlijk heeft Jezus de woorden die Hij hier zegt ook onderwezen in de synagogen die Hij bezocht. Het bijzondere ligt vooral in de manier waarop Jezus Zijn onderwijs samenvat. In de bergrede luisteren we naar de grondwet van het Koninkrijk van God. Als uitgangspunt in deze twee weken is alleen het evangelie van Matteüs genomen. Wat Lucas over de bergrede schrijft laten we hier buiten beschouwing. Afhankelijk van uw klas en wat de achtergrondinformatie die u over de bergrede kunt vinden, kunt u ervoor kiezen hfd 18 en 19 in één of twee weken te behandelen.

Aandachtspunten

De vertellingen worden gegoten rond de ongeveer 12-jarige Natan, die met zijn moeder en zusjes een van de vele toehoorders van Jezus is. Natan luistert aandachtig naar het onderwijs van Jezus. Maar het roept veel vragen bij hem op. Het lijkt allemaal zo in tegenstelling tot datgene wat hij op de synagogenschool leert. Zijn vader moet er niets van hebben dat hij samen met zijn moeder en zusjes achter Jezus aanloopt. Dat geeft de nodige wrijvingen in huis. Probeer de vertellingen te vertellen vanuit het gezichtspunt van Natan. Hoe luistert hij naar de woorden van Jezus.

Doelstellingen

Na afloop van dit hoofdstuk weten de leerlingen:

- dat Jezus navolgen niet zonder moeite en pijn is, maar dat uiteindelijk het geluk wacht
- dat God royale gerechtigheid van ons verlangt

- dat God ons liefde en respect voor onze naaste leert
- dat God trouw, eerlijkheid en verantwoordelijkheid van mensen vraagt;
- dat wij zout en licht op deze wereld moeten zijn.

Memoriseertekst

'Ik ben het licht voor de wereld. Wie Mij volgt loopt nooit meer in de duisternis, maar heeft licht dat leven geeft.'

Johannes 8 : 12

Liederen

- Psalm 139
- Opwekking E&R 423 – Heer, u bent mijn leven
- Kinderopwekking 74 – Een wijs man

HOOFDSTUK 18 - DAG 1 GELUKKIG BEN JE ...

Verteltekst

Matteüs 5: 1 – 12
Lucas 14 : 34 - 35

Achtergrondinformatie

Hij nam het woord: Jezus wilde zijn volgelingen en toehoorders leren hoe je een goed discipel kon worden. Aan de andere kant daagde hij de wettische godsdienstige leiders van die tijd uit. Jezus confronteerde hen met deze boodschap: God wil geen uiterlijke vroomheid, maar gehoorzaamheid vanuit een hart dat Hem liefheeft.

Jezus heeft de hele nacht voorafgaand aan de bergrede biddend doorgebracht (Lucas 6 : 12 - 19).

Aan het einde van de bergrede lees je dat mensen diep onder de indruk waren. 'Hij sprak hen toe met gezag, en niet zoals hun schriftgeleerden.'

Gelukkig: Jezus begint de bergrede met de inmiddels bekende 'zaligsprekingen'.

Geluk wordt vaak gezien als een vervulling van al onze eigen verlangens en behoeften. Jezus keert het echter om. Echt geluk bestaat uit hoop en blijdschap die niet afhankelijk zijn van uiterlijke omstandigheden. Hoop en blijdschap vind je door dichtbij God te leven en Hem te volgen.

De eerste vier zaligsprekingen gaan over situaties waarin mensen kunnen verkeren; de tweede vier zaligsprekingen gaat over de houding van mensen.

Nederig van hart: dat zijn mensen die tot God komen met lege handen, ze zoeken hun hulp bij God, verwachten het van Hem alleen.

Koninkrijk van de hemel: dit is niet hetzelfde als de hemel, maar een aanduiding van het gebied waar de hemel de toon aangeeft.

Treurenden: de mensen die verdriet hebben om de gebrokenheid van deze wereld.

Getroost worden: iemand zal voor hen opkomen. God heeft het beloofd: de Messias zal komen als 'de vertrooster van Israël'.

Zachtmoedigen: de zwakke, de weerloze en kwetsbare mensen die niet met geweld en brutaliteit hun eigen rechten bevechten.

Het land bezitten: erfgenamen van het Koninkrijk van de hemel.

Hongeren en dorsten naar gerechtigheid: je ogen en je hart openen en ontdekken dat je ver weg bent van de rechte verhouding tot God en tot je naaste.

Verzadigd worden: een nieuwe hemel en een nieuwe aarde verwachten waarop gerechtigheid woont.

Zuiver van hart: gericht zijn op God en op zijn Koninkrijk en op het doen van Zijn wil.

Vervolgden om de gerechtigheid: mensen die God als Koning erkennen en Zijn wil doen, ondanks vervolgingen, martelingen etc.

Smaad en haat: leugen- en kwaadsprekerij

Introductie op de les

Loop naar een aantal leerlingen in de klas, geef hen een hand en zeg: "Gefeliciteerd!" Misschien is er die dag iemand jarig, begin dan met die persoon. Bespreek daarna de betekenis van het woord, wanneer gebruik je het? Uitkomen bij 'ik wens je geluk'.

Afsluiting van de les

Jezus zegt: "Gelukkig de treurenden" en "Gelukkig wie vanwege de gerechtigheid vervolgd worden." Wat bedoelt Jezus hiermee?

HOOFDSTUK 18 - DAG 2 ZOUT EN LICHT

Verteltekst

Matteüs 5 : 13 - 16

Achtergrondinformatie

U bent: wanneer Jezus zegt 'u bent het zout van de aarde' en 'u bent het licht van de wereld' spreekt Hij niet alleen tot de discipelen, maar tot alle toehoorders.

Zout: zout is er niet om zichzelf, maar om het voedsel op smaak te brengen. Hoe het zout moet smaken? Dat werd al in Matteüs 5 : 3 – 12 (de zaligsprekingen) verteld. Het zout moet naar Jezus smaken. De mensen zijn het zout voor de wereld. Maar wanneer het zouteloos wordt, dient het nergens meer toe. Mensen kunnen zouteloos worden door Jezus te verwerpen.

Licht: een licht is er niet om zichzelf, maar om ervoor te zorgen dat we elkaar kunnen zien. Een lamp die geen licht geeft, heeft in een donker huis niets te betekenen. De glans van het licht moet die van Christus zijn.

Wanneer u kiest voor een vertelling kunt u iets vertellen over de huizen in Israël. Dan wordt ook duidelijk hoe belangrijk een licht is. Zoals je een licht op een standaard zet, zo moeten mensen het licht hoog houden, het licht laten stralen. Dat kan door goede werken te doen. En wat goede werken zijn, kunnen we lezen in de zaligsprekingen.

Stad: steden lagen vaak op een berg. Dan konden ze niet verborgen blijven.

Introductie op de les

Verduister het lokaal en steek een olielamp aan. Houdt de lamp hoog en vraag of de leerlingen elkaar kunnen zien.

Houdt de lamp ook eens onder de tafel en vraag of er nu veel licht is te zien. Zet ook eens een emmer op zijn kop over de lamp.

Afsluiting van de les

Wat bedoelt Jezus ermee wanneer Hij zegt dat de toehoorders het licht en het zout zijn?

HOOFDSTUK 18 - DAG 3 KONINKLIJKE GERECHTIGHEID

Verteltekst

Matteüs 5 : 21 - 48

Achtergrondinformatie en aandachtspunten

Jullie hebben gehoord: de tegenstellingen beginnen steeds met 'Jullie hebben gehoord...'. Jezus zet daar steeds iets tegenover. Laat de tegenstellingen steeds goed uitkomen.

Pleeg geen moord: de Joodse traditie kende bepalingen tegen doodslag en moord. Maar Jezus laat zien waar de kiem voor moord en doodslag gelegd wordt, namelijk in toorn, haat en nijd.

Nietsnut: Jezus zegt dat wie 'nietsnut' tegen zijn broeder zegt, zich moet verantwoorden voor de Hoge Raad, het Sanhedrin. Voor Joden moet dit een extreme uitspraak zijn geweest. Voor het Sanhedrin verschijnen wegens het uiten van een scheldwoord zou absurd zijn.

Dwaas: wie dwaas tegen iemand anders zegt, verdient het hellevuur. Een veel verder reikende straf dan de straf die moordenaars verdienen, namelijk de dood door steniging. Door deze schokkende uitspraken laat Jezus voelen hoe zwaar God tilt aan liefdeloos gedrag naar de ander. Jezus leert ons een andere houding.

Huwelijk: Jezus wijst op drie gevaren die het huwelijk bedreigen: ontrouw, oneerlijkheid, nalatigheid. Daar tegenover staan trouw, eerlijkheid en verantwoordelijkheid.

Eed zweren: om de waarheid kracht bij te zetten was er in Israël een hele eed-cultuur ontstaan. De ene eed was geldiger (of ongeldiger) dan de andere. Op die manier verliezen woorden steeds meer kracht.

Jezus leert hier dat dit allemaal van de boze komt. Het werk van de satan wordt gekenmerkt door de leugen. Beloften nakomen is belangrijk; het scheidt vertrouwen. Een eed zweren kwam vaak voor in die tijd, maar Jezus zei tegen zijn volgelingen dat hun woord genoeg moest zijn.

Vergelden: als je onrecht wordt aangedaan, is de eerste reactie vaak dat je het de ander betaald wilt zetten. Maar Jezus zegt dat we goed moeten zijn voor wie ons slecht behandelen. We moeten de stand niet steeds gelijk willen maken, maar liefhebben en vergeven. Bidden voor degenen die jou pijn doen.

Verteltip

Wanneer u vertelt vanuit het perspectief van Natan, kunt u hem na elke tegenstelling even laten nadenken over de woorden die Jezus zegt. Laat hem bijvoorbeeld verwonderd zijn over zijn uitspraken over het uitschelden. Over verzoenen: laat Natan terugdenken aan een

grote ruzie die hij een paar dagen geleden met een buurjongen had.

Introductie op de les

Worden bij jou in de kerk wel eens de tien geboden voorgelezen?

Wie kent er een paar van die tien geboden?

Vraag aan de leerling die het gebod 'Je zult niet stelen' noemt of hij/zij wel eens echt gestolen heeft. En aan de leerling die het gebod 'Je zult niet doodslaan' noemt, vraag je of hij/zij wel eens iemand heeft doodgeslagen?

Je bent waarschijnlijk geen dief of moordenaar. Toch wil Jezus dat je veel royaler bent. Alleen maar 'niet doodslaan' is niet genoeg.

Afsluiting van de les

Vraag of de leerlingen een voorbeeld uit hun eigen omgeving kunnen bedenken, waarin het om royale gerechtigheid gaat.

HOOFDSTUK 18 - DAG 4 HET KONINKRIJK VAN DE HEMEL

Lesboek p. 76 t/m 79

Gelukkig ben je ...

Veel mensen volgden Jezus. Maar waarom eigenlijk? Ook bij de bergrede zijn veel mensen aanwezig. Wat willen zij horen van Jezus? Wat denken ze wie Hij is? De vraag onderaan de bladzijde stelt deze onderwerpen aan de orde. Ook kunt u met de leerlingen doorpraten over wat ze verstaan onder *geluk*. Vaak zijn mensen in hun opvattingen over geluk gericht op het hier en nu en op hun eigen leefwereldje. Jezus kijkt verder. Maar wat bedoelt Jezus dan met geluk?

Zout en licht

Waar dient zout voor? Wat is de functie van een lamp? Zowel zout als een lamp zijn er niet om zichzelf. Wat bedoelt Jezus wanneer Hij zegt dat het volk het zout is en het licht van de wereld?

Koninklijke gerechtigheid

Deze bladzijde is een samenvatting van de vertellingen op dag 1 en dag 2. Tegenover ongerechtigheid zet Hij gerechtigheid, maar Jezus wil meer. Een schepje erboven op, royaal. De termen ongerechtigheid en gerechtigheid komen veel in de Bijbel voor. Maar weten leerlingen wat ermee bedoeld wordt? Jezus wil dat we hier op aarde op een hemelse manier met elkaar omgaan.

Het koninkrijk van de hemel

Veel leerlingen kennen het lied 'Zoek eerst het koninkrijk van God'. Maar weten ze dan ook wat ze zingen? Weten de leerlingen wat bedoeld wordt met 'het koninkrijk van God'? Aan de hand van de tekst in het kader kunt u daar met de leerlingen over doorpraten. Aan de hand van de dichterbijvraag kunnen leerlingen nadenken over de vraag hoe je dat koninkrijk dan kunt zoeken.

Werkboek p. 36 & 37

HOOFDSTUK 19 GEEN ZORGEN VOOR MORGEN ...

- Dag 1 *Geen zorgen voor morgen*
Matteüs 6 : 25 – 34
Matteüs 6 : 1 – 18
- Dag 2 *De nauwe en de ruime poort*
Matteüs 7 : 1 – 23
- Dag 3 *Het behouden huis*
Matteüs 7 : 24 – 29
- Dag 4 *Geen zorgen voor morgen ...*
Lesboek p. 80 t/m 83
Werkboek p. 38 & 39

- E&R 75 - Zoek eerst het koninkrijk van God
- E&R 226 - Als je bidt zal Hij je geven
- E&R 188 - Don't build your house
- E&R 229 - Een dwaas man
- Kinderopwekking 74 - Een wijs man

Hulpmiddelen

- Mobiele telefoon
- Lipstick en haarborstel met spiegelkje

Thema

Bouw je huis op Jezus de rots.

Algemene informatie

De titel van dit hoofdstuk zegt iets over de wijze waarop christenen in het leven zouden moeten staan. Toch kan de titel ook gemakkelijk verkeerd begrepen worden. In de trant van 'Maak je vooral niet te druk. Het zal vast wel goed komen.' In dit hoofdstuk denken we na over wat Jezus hiermee bedoelde. Onderwerpen die dan aan de orde komen zijn: Waar maak je je druk om?, Op welke weg loop jij? en Waar bouw jij je levenshuis op?

Aan het einde van de week zal blijken dat wanneer je het koninkrijk van God zoekt en je gericht bent op het doen van de wil van de Heer, er allerlei dingen minder belangrijk worden. Tegelijk zullen andere dingen ineens veel meer onze aandacht gaan krijgen.

Doelstellingen

Na afloop van dit hoofdstuk:

- weten de leerlingen wat Jezus bedoelt met de oproep om je geen zorgen te maken;
- weten de leerlingen dat gerichtheid op het koninkrijk van God betekent dat je leven niet meer beheerst wordt door zorgen over voedsel, kleding, school en werk, maar dat je idealen ergens anders liggen;
- weten de leerlingen wat Jezus bedoelt met Zijn oproep om door de nauwe poort naar binnen te gaan;
- kunnen de leerlingen de gelijkenis van de dwaze en wijze man uitleggen en toepassen op hun eigen leven.

Memoriseertekst

'Kijk naar de vogels in de lucht: ze zaaien niet en oogsten niet en vullen geen voorraadschuren, het is jullie hemelse Vader die ze voedt.'
Matteüs 6 : 26

Liederen

- Psalm 127 : 1
- Psalm 125
- Psalm 1

HOOFDSTUK 19 - DAG 1 GEEN ZORGEN VOOR MORGEN

Verteltekst

Matteüs 6 : 25 – 34

Matteüs 6: 1 – 18

Aandachtspunten

- Probeer helder te krijgen wat leerlingen belangrijk vinden. Waar maken zij zich boos over? Pak de illustratie uit het Lesboek erbij. Waar denkt het meisje aan? Wat zijn de dingen die hun denken beheersen? De citoets die ze aan het einde van het jaar moeten maken?
- Jezus zegt dat je je geen zorgen moet maken? Wat bedoelt Jezus hiermee? Iedereen maakt zich toch wel eens zorgen?
- Jezus wil dat we ons niet meer opwinden over allerlei alledaagse dingen, maar dat we ons richten op het koninkrijk van de hemel. In dat licht wordt het type mobiele telefoon of het merk schoenen dat je draagt ineens anders.
- Jezus heeft het in Matteüs 5 over het doen van gerechtigheid
- Jezus stelt in dit verband drie dingen aan de orde: geven, bidden en vasten. Bij de Joden in die tijd waren dat uitingen van vroomheid. Jezus geeft er ook voorbeelden bij, de genoemde personen noemt hij echter huichelaars. Jezus zegt dat je de goede werken niet hoeft te doen om door anderen geëerd te worden. God geeft enkel uit genade. Je hoeft er geen prestatie voor te leveren.
- Ook bij bidden kan huichelarij optreden. Jezus veroordeelt niet de vaste gebedstijden van de Joden. Wel het bidden op de straathoeken om door iedereen gezien te worden. Jezus zegt dat je moet bidden in de binnenkamer, een soort provisiekamer. De enige ruimte in huis die je af kon sluiten.

Introductie op de les

Speel de overspannen leerkracht door je heel druk te maken over je mobiele telefoon (het wordt toch echt tijd dat je een wat vlotter type telefoon aanschaft). Vertel erbij dat je afgelopen zaterdag de hele dag in het winkelcentrum hebt gelopen en op internet hebt gezocht naar een betere telefoon.

Doe lippenstift op of maak je zorgen over je kapsel. Tel je geld en baal ervan dat het nu alweer bijna op is en scheld op je auto die inmiddels alweer zijn eerste roestplekje vertoont. Herkennen leerlingen de situaties?

Afsluiting van de les

Bespreek met de leerlingen wat bedoeld wordt met het koninkrijk van God en waar draait het dan in dat koninkrijk om?

HOOFDSTUK 19 - DAG 2 DE NAUWE EN DE RUIME POORT

Verteltekst

Matteüs 7 : 1 - 23

Aandachtspunten voor het klassengesprek

- De nauwe poort duidt op het ingaan in het koninkrijk van God. De nauwe poort is klein en daardoor zie je hem misschien snel over het hoofd. Om door de nauwe poort in te kunnen gaan is oplettendheid vereist.
- Die oplettendheid is des te meer nodig omdat er misleidende wegwijzers zijn; valse profeten. De valse profeten leiden de mensen op de brede weg naar de ondergang.
- Oplettendheid is ook nodig omdat de weg naar de nauwe poort smal is. Te denken valt hier aan een smal bergpaadje langs een ravijn. Het komt er op aan om goed na te denken waar men zijn voeten zet.
- Bij de nauwe poort aangekomen, zal men alle bagage af moeten leggen. Men moet bukken en bijna kruipend door de poort.

Introductie op de les

Wanneer je onderweg bent naar je vakantieadres moet je goed opletten. Er zijn allerlei richtingwijzers, je mag er eigenlijk geen een missen. Wanneer je al wat dichterbij bent staan er soms geen borden meer, maar dan zijn er vaak wel mensen die je de weg kunnen wijzen. Maar dan moeten ze je natuurlijk wel de goede kant op wijzen.

Oplettendheid is het sleutelwoord, wil je op je bestemming en op de juiste bestemming aankomen.

Afsluiting van de les

Mensen in je omgeving kunnen richtingwijzers voor je zijn. Richtingwijzers zijn belangrijk. Wie zijn jouw richtingwijzers?

HOOFDSTUK 19 - DAG 3 HET BEHOUDEN HUIS

Verteltekst

Matteüs 7 : 24 – 29

Aandachtspunten

- De wijze man legt de fundamenten diep. Hij rekent op abnormale weersomstandigheden. Het is goed mogelijk dat het prachtig weer was toen hij aan het bouwen was.
- Toen de extreme weersomstandigheden kwamen, hield het huis stand vanwege de stevige fundering. De rots waarop gebouwd is, houdt het huis vast.
- Het is dus zaak om in het verborgene je leven te funderen op de geboden van Jezus.

Introductie op de les

Hebben de leerlingen wel eens gezien dat een heimachine aan het heien was? Waarom worden er eerst palen in de grond geslagen voordat de bouwlieden met de bouw gaan beginnen?

Zou je niet veel sneller klaar zijn wanneer je gewoon direct zou gaan bouwen?

Afsluiting van de les

Er is een lied dat zegt '*Dus bouw je huis op Jezus de rots*'. Wat wordt bedoeld met *Jezus, de rots*. Hoe kun je daarop bouwen?

Waarom is het belangrijk dat ons levenshuis op een stevig fundament staat? Waaruit bestaat dat fundament voor ons levenshuis dan?

Wanneer je levenshuis op een stevig fundament staat, betekent dat dan ook dat het nooit meer zal stormen?

HOOFDSTUK 19 - DAG 4 GEEN ZORGEN VOOR MORGEN

Lesboek p 80 t/m 83

Klassengesprek 'Geen zorgen ...'

Waarover maken leerlingen zich zorgen? Misschien ook maken zij zich helemaal geen zorgen? Maar waar maken zij zich druk om? Herkennen ze de zaken waar het meisje uit de illustratie aan denkt?

De nauwe en de ruime poort

Vertel iets over de functie van een stadsmuur en een poort. De smalle en brede weg en de nauwe en de ruime poort zijn metaforen. Deze metaforen willen ons iets duidelijk maken. Weten leerlingen ook wat ze duidelijk willen maken?

Het behouden huis

Wat betekent de oproep om je huis op de rots te bouwen voor leerlingen van 12 jaar?

Geen zorgen voor morgen...

Aan het einde van de bergrede staat dat toen Jezus de bergrede had uitgesproken, de mensen diep onder de indruk waren. Want hij sprak hen toe als iemand met gezag en niet zoals de schriftgeleerden. Wat maakt nou dat de mensen zo onder de indruk waren? Jezus leert de mensen na te denken over het belangrijkste doel in hun leven

Werkboek p. 38 & 39

Op de rechterbladzijde van het werkboek staat het 'Onze Vader' afgedrukt. Het gebed is evenals de andere bijbelteksten in *Levend Water* afgedrukt in de NBV-vertaling. Vooral bij het 'Onze Vader' zal dit voor volwassenen en wellicht ook kinderen even wennen zijn. De verschillende lettertypen die gebruikt zijn laten iets zien van de structuur van dit gebed. Wat opvalt aan het gebed is dat het gericht is op het koninkrijk van God. Geen verlanglijstje van dingen die we graag willen hebben of willen dat er gebeurt, maar wel een gebed om de eer van Gods naam.

Het is goed om zowel de structuur als de toonzetting van dit gebed vooraf met de leerlingen te bespreken.

Het werkboek bevat deze week geen *Meemootje*, maar het 'Onze Vader' behoort toch wel tot de noodzakelijkste bagage van elke leerling.

HOOFDSTUK 20 ALFA EN OMEGA

Dag 1	<i>Openbaring</i> Openbaring 1
Dag 2	<i>Brieven uit de hemel</i> Openbaring 2 & 3
Dag 3	<i>Zeven gemeenten</i> Openbaring 2 & 3
Dag 4	<i>Alfa en Omega</i> Lesboek p. 84 t/m 87 Werkboek p. 40 & 41

Thema

God is bij je al vanaf je eerste begin. En Hij blijft altijd voor je zorgen.

Algemene informatie

Het is maar de vraag of God in het boek Openbaring ons iets wil bekendmaken over de tijd die komen zal. Wel is het boek geschreven om degenen die lijden onder vervolgingen te bemoedigen en om de zelfgenoegzamen op te roepen trouw te blijven aan Jezus Christus.

Openbaring roept de lezers op om hun aandacht te vestigen op het einde van de wereld als God oppermachtig zal heersen over de schepping.

Het boek is waarschijnlijk geschreven in ongeveer 80 n. Chr. Christenen werden gedood of gevangengenomen en aanbidding van de Romeinse keizer was verplicht.

Theologen hebben al moeite om het boek Openbaring goed te begrijpen. Daarom is het niet nodig om alle symbolen en metaforen met de leerlingen te bespreken. Wel kunnen de voorgestelde hoofdstukken een aanknopingspunt zijn om met leerlingen door te praten over de prachtige toekomst die wacht. Het boek Openbaring is bedoeld om te troosten en om op te roepen tot standvastigheid. Wanneer de gesprekken in uw klas dat karakter dragen, kunt u uw onderwijs als geslaagd beschouwen.

Doelstellingen

Na afloop van dit hoofdstuk:

- weten leerlingen dat het boek Openbaring geschreven is om mensen te bemoedigen en om mensen op te roepen standvastig te zijn in het geloof;
- kennen de leerlingen de situatie van de eerste christenen;
- weten de leerlingen dat Jezus terug zal komen naar de aarde.
- weten de leerlingen dat er een nieuwe hemel en een nieuwe aarde zullen komen waarop gerechtigheid zal wonen.
- weten de leerlingen dat de beloning van het volhouden overweldigend zal zijn, zo zelfs dat we het ons niet voor kunnen stellen.

Memoriseertekst

Kortom, geliefde broeders en zusters, wees standvastig en onwankelbaar en zet u altijd volledig in voor het werk van de Heer, in het besef dat door de Heer uw inspanningen nooit tevergeefs zijn.

1 Korintiërs 15 : 58

Liederen

- Psalm 149
- Opwekking 334/E&R 386 - Heer uw licht en uw liefde schijnen
- Liedboek voor de kerken, Gezang 126/E&R 434 - Verwacht de komst des Heren
- E&R 263/YfC 87 - Ik was hongerig
- E&R 84 - Weest standvastig

HOOFDSTUK 20 - DAG 1 OPENBARING

Verteltekst

Openbaring 1

Achtergrondinformatie

Johannes: dit is de apostel Johannes die ook het evangelie en de brieven van Johannes geschreven heeft.

Openbaring: Apocalyps, onthullen. Boven het boek staat Openbaring van Johannes. In het eerste vers wordt duidelijk dat het een openbaring van Jezus Christus is aan Johannes.

Gelukkig: een felicitatie aan het adres van de mensen die de inhoud van dit boek ter harte nemen.

Alfa en Omega: die is, die was en die komt. God was er reeds voor het bestaan van alle dingen en Hij is er nog en zal er altijd zijn.

Deelgenoot in de verdrukking: Johannes leed om het volgen van Jezus. Dit geldt ook voor een deel van de mensen tot wie hij schrijft.

Patmos: een rotsachtig eiland aan de westkust van Klein Azië, niet ver van Efeze.

Aandachtspunten

- Johannes is verbannen naar Patmos om zijn geloof in Jezus.
- Vertel iets over de situaties waarin de eerste christenen leefden. Veel van de mensen waarvoor hij schrijft worden ook om hun geloof vervolgt. Er zijn ook christenen (Laodicea) die niet warm en niet koud zijn wanneer het het geloof betreft.
- Jezus geeft deze Openbaring om mensen te bemoedigen.

Introductie op de les

In de eerste eeuwen van de jaartelling zijn er perioden geweest waarin Christenen het erg moeilijk hadden. Johannes is om zijn geloof verbannen naar Patmos, maar Christenen zijn onder bepaalde Romeinse keizers ook vreselijk gemarteld en voor de leeuwen gegooid.

Afsluiting van de les

Hoe zou Johannes het gevonden hebben dat Jezus hem in een visioen opzocht?

HOOFDSTUK 20 - DAG 2 BRIEVEN UIT DE HEMEL

Verteltekst

Openbaring 2 en 3

Aandachtspunten

De 7 brieven van Jezus Christus hebben allemaal dezelfde vorm.

1^e aanhef aan de gemeente

2^e Christus maakt zichzelf bekend

3^e Jezus zegt wat hij van de gemeente vindt

4^e Jezus Christus vertelt wat de beloning is voor het opvolgen van zijn aanwijzingen.

Een opdracht voor de leerlingen kan zijn om in deze eerste les over de 7 brieven de eerste twee kenmerken door de leerlingen zelf te laten opzoeken. Vooral het tweede zal uitdagen om te vergelijken met hoofdstuk 1.

Introductie op de les

Hoe schrijf je een brief aan iemand? Wat voor verdeling houd je aan? Wat doe je als je de ander niet kent?

Afsluiting van de les

In de brief aan de gemeente te Laodicea worden de mensen warm noch koud genoemd. Wat was dan het probleem in Laodicea?

HOOFDSTUK 20 - DAG 3 ZEVEN GEMEENTEN

Verteltekst

Openbaring 2 en 3

Achtergrondinformatie

Korte informatie over de brieven

Efeze was een grote havenstad, bekend vanwege de tempel van Artemis. Jezus wandelt tussen de gouden kandelaren. Hij wandelt dus tussen de gemeenten. De eerste liefde is verlaten. Het vuur van de eerste tijd is weg. (Denk aan de liefde voor elkaar in de gemeente, de zorg voor de armen, de zorg voor een zuivere leer, etc) Christus biedt eeuwig leven aan de volhouders!

Smyrna (nu het Turkse Izmir) was een welvarende stad. De christenen in Smyrna worden verdrukt. De kernzin is: arm en toch rijk!

Pergamum: hier zetelde de gouverneur van Rome. Prachtige stad. Hier is perkament verder ontwikkeld. De satanstroon slaat waarschijnlijk op de tempel van Zeus. Die had een standbeeld in de vorm van een zitplaats. Verborgen manna = toekomstig heil, niet meer het manna van de woestijn. De naam op een witte steen wil zeggen dat de overwinnaar bevorderd wordt tot hemelse heerlijkheid.

Tyatira is bekend van de purperindustrie. Het Turkse Akhisar is over deze oude stad heen gebouwd. De valse profetes slaat op de Nikolaiten, maar nu in een andere zetting. Is dus een symbolische naam. Ze verleidt als een hoer. Bij morgenster denken we aan de aankondiging van een nieuwe morgen.

Sardes lag op een rots. Er zijn uitgebreide opgravingen gedaan. Geestelijk dood, wel inzet maar geen trouw. Wees dus op je hoede. Laat de gemeente zich sterk maken als een citadel. Witte kleren: de trouwe minderheid van de gemeente mag met Christus een overwinningsoptocht houden.

Filadelfia had geneeskrachtige bronnen en industrie op een hoog niveau. Christus presenteert zich hier als opvolger van Davids koningshuis. Terwijl Joden een toestroom van heidenen voorzien, zal het juist andersom zijn. Krans is het beeld van heil dat in het voltooide rijk van Christus genoten zal worden. Zuil is stabiel en stevig, zeker als er aardbevingen zijn zoals in die streek. (Zie Exodus 28: 36-38.)

Laodicea wordt verweten dat ze walgelijk middelmatig zijn. In Laodicea was het water, vanwege de aanvoer via pijpleiding over aquaduct ook altijd lauw. Het gaat niet over personen, maar over werken. Ze waren zelfvoldaan en konden zichzelf onderhouden.

Laodicea was een bankiersstad, een textielstad en apothekersstad:

Goud witte kleren ogenzalf
Arm naakt blind

Je moet echter je transacties voeren met Hem. Gastvrijheid wordt niet opgedrongen, maar moet vrijwillig zijn.

Aandachtspunten

Vertel iets over elke gemeente of loop dit met de leerlingen in de Bijbel langs.

Introductie op de les

De zeven gemeenten krijgen elk afzonderlijk een brief. Wat zou jij willen horen wanneer je een brief uit de hemel zou krijgen?

Afsluiting van de les

Een brief uit de hemel, lijkt dat je wel leuk? Waarom krijgen wij geen brieven uit de hemel? Of toch wel...?

HOOFDSTUK 20 - DAG 4 ALFA EN OMEGA

Lesboek p. 84 t/m 87

Openbaring

De illustratie op deze bladzijde is gemaakt naar aanleiding van Openbaring 1 : 9 - 20. Laat leerlingen dit bijbelgedeelte zelf lezen en vervolgens de illustratie goed bekijken. Wat uit de illustratie klopt er wel met het bijbelgedeelte en welke dingen zijn niet juist of ontbreken er. Wat zijn de geheime tekens van de zeven sterren? En wat is de betekenis van de zeven kandelaren?

Brieven uit de hemel

Hoe zou het zijn om een brief uit de hemel te krijgen? De zeven gemeenten krijgen elk een brief uit de hemel. Maar die brieven zijn niet alleen voor hen. Ook wij kunnen er nu veel van leren. Kunnen de leerlingen vertellen wat wij kunnen leren uit de brief aan Laodicea?

De vraag onderaan de bladzijde wijst erop dat de mensen op de nieuwe aarde een nieuwe naam zullen krijgen. Misschien zijn er leerlingen bij die daar niet zo blij mee zijn. Want wanneer je nu al een mooie naam hebt waar je trots op bent, dan zit je niet te wachten op een nieuwe naam. Geef aan dat hoewel je misschien nu al een prachtige naam hebt, je dan een nog mooiere naam zal krijgen. Je oude naam herinnert je namelijk nog teveel aan de oude aarde waar je af en toe nog moest huilen.

Zeven gemeenten

Besteed aandacht aan de streek waar de plaatsen lagen.

Alfa en omega

In de Bijbel staat dat Jezus terug zal komen. En dan komt er een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. De Bijbel roept mensen op om tot die tijd standvastig te zijn. De dichterbijvraag vestigt hier nog eens de aandacht op. Maar wat is eigenlijk *standvastig*? En hoe kun je ervoor zorgen dat je standvastig blijft?

De illustratie gemaakt naar aanleiding van de alfa en omega kan een mooie gelegenheid zijn om door te praten wat God ons beloofd door te zeggen dat Hij de Alfa en Omega is. Thuis kunnen de leerlingen dit vervolgens in het werkboek nog eens zelf verwoorden.

Werkboek p. 40 & 41